

**A BIZOTTSÁG 97/178/EK, EURATOM HATÁROZATA
(1997. február 10.)**

a Közösségi Integrált Nemzeti és Regionális Számlák Európai Rendszere (ESA 95), valamint az Integrált Nemzeti Számlák Európai Rendszere (ESA második kiadás) közti átmenet módszertanának meghatározásáról

(EGT vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre,

tekintettel az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződésre,

tekintettel a Közösségben a Nemzeti és Regionális Számlák Európai Rendszeréről szóló, 1996. június 25-i 2223/96/EK tanácsi rendelet ⁽¹⁾ 8. cikkének (3) bekezdésére, és a bruttó nemzeti termék piaci árakon történő összeállításának összehangolásáról szóló, 1989. február 13-i 89/130/EGK, Euratom tanácsi irányelv ⁽²⁾ 6. cikkére,

mivel a Bizottság elvárása szerint a tagállamok GNP-becslésekkel kapcsolatos fenntartásai 1998. december 31-ig megszűnnek;

mivel az ESA 95 és az ESA második kiadásának alkalmazásából levezetett eredmények között eltérések vannak;

mivel az ESA 95-ről szóló, 2223/96/EK rendelet 8. cikke (1) és (2) bekezdésének alkalmazása érdekében legkésőbb 1996 decembereig azonosítani kell az ESA 95 és az ESA második kiadásának fogalommeghatározásai közötti különbségeket, és értékelni kell

hatásukat annak érdekében, hogy az ESA 95-tel összhangban álló GDP- és GNP-adatokból az ESA második kiadásával összhangban álló GDP- és GNP-adatokat lehessen levezetni;

mivel, ha e határozat elfogadása után további olyan különbségeket állapítanak meg az ESA második kiadása és az ESA 95 között, amelyek hatást gyakorolnak a GDP-re vagy a GNP-re, a Bizottság a 2223/96/EK rendelet 8. cikkével összhangban intézkedik e határozat mellékletének módosításáról;

mivel a Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló 88/376/EGK, Euratom határozat végrehajtásáról szóló, 1989. május 29-i 1552/89 tanácsi rendelet (EGK, Euratom) ⁽³⁾ 19. cikke úgy rendelkezik, hogy a Bizottság az érintett tagállammal együtt minden évben felülvizsgálja a saját forrás céljára átadott aggregátumokat, különösen a GNP-bizottság által jelzett esetekben;

mivel az e határozatban előírt intézkedéseket a költség/hatékonyság elv figyelembevételével, jó minőségű GDP- és GNP-becslések egyidejű biztosításával kell alkalmazni;

mivel az e határozatban előírt intézkedések összhangban vannak a 89/130/EGK, Euratom irányelv 6. cikkében létrehozott bizottság véleményével,

⁽¹⁾ HL L 310., 1996.11.30., 1. o.

⁽²⁾ HL L 49., 1989.2.21., 26. o.

⁽³⁾ HL L 155., 1989.6.7., 1. o.

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

3. cikk

1. cikk

A GNP-bizottság által 1996. december 31. előtt azonosított és elfogadott, az ESA második kiadása és az ESA 95 közötti, a GDP-re vagy a GNP-re hatással lévő fogalom meghatározási különbségeket a melléklet sorolja fel. A tagállamok minden egyes fogalom meghatározási különbséget a 2. cikkben megállapított elv alkalmazásával értékelnek és dokumentálnak. A tagállamok a 89/130/EGK, Euratom irányelv 5. cikkével összhangban továbbítják a Bizottságnak az egyes eltérésekkel kapcsolatban szükséges információkat és magyarázatokat.

2. cikk

Az ESA második kiadásán alapuló, és a 89/130/EGK, Euratom irányelv szerint szolgáltatott GNP-adatok, és az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt, a túlzott hiány esetén követendő eljárásról szóló jegyzőkönyv alkalmazásáról szóló, 1993. november 22-i 3605/93/EK tanácsi rendelet ⁽¹⁾ szerint közölt GDP-adatokat az ESA 95 szerint meghatározott adatokból vezetik le, és ezeket a tagállamok a 2223/96/EK rendelet 7. cikkének (1) bekezdése szerint úgy továbbítják, hogy ez utóbbi adatokat az 1. cikkben említett, az ESA második kiadása és az ESA 95 közötti fogalom meghatározási különbségek figyelembevételével helyesbítik.

Ez az elv a következő összefüggésekben összegezhető:

- a) az ESA második kiadása szerinti GDP-adatok
- = az ESA 95 szerinti GDP-adatok
- az ESA 95 és az ESA második kiadása közötti fogalom meghatározásokhoz számszerűsített, az 1. cikkben említett összegek együttes összege;
- b) az ESA második kiadása szerinti GNP-adatok
- = az ESA 95 szerinti GNP-adatok;
- az ESA 95 és az ESA második kiadása közötti fogalom meghatározásokhoz számszerűsített, az 1. cikkben említett összegek együttes összege.

(1) Az e határozat 1. és 2. cikkében megállapított rendelkezéseket a következőkre alkalmazzák:

- a) A 89/130/EK, Euratom irányelv szerint mindaddig szolgáltatott, 1998-ra és az azt követő évekre vonatkozó GNP-adatok, amíg az Európai Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló, 1994. október 31-i 94/728/EK tanácsi határozat ⁽²⁾ hatályban marad;
- b) az 1998-ra vonatkozó GDP-adatok, amelyeket a 3605/93/EK rendelet alkalmazásában szolgáltatnak.

Ezek a rendelkezések a következőkre is alkalmazhatók:

- c) az 1995. és 1997. közötti időszakra vonatkozó GNP- és GDP-adatok, amelyeket a tagállamok az ESA 95 alapján szolgáltathatnak az 1. cikk a) és b) pontjában említett irányelv és rendelet alkalmazásában.
- (2) Amennyiben az 1. cikk c) pontja szerint szolgáltatnak adatokat, a tagállamok a Bizottság kérésére közlik az ESA második kiadása és az ESA 95 közötti fogalom meghatározási különbségekből adódó összegeket.

4. cikk

Ha a 94/728/EK, Euratom határozat hatályban marad 1999. december 31. után, akkor a Bizottság felülvizsgálja ezt a határozatot, és szükség esetén megteszi a megfelelő intézkedéseket.

5. cikk

Ennek a határozatnak a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, 1997. február 10-én.

a Bizottság részéről

Yves-Thibault DE SILGUY

a Bizottság tagja

⁽¹⁾ HL L 332., 1993.12.31., 7. o.

⁽²⁾ HL L 293., 1994.11.12., 9. o.

MELLÉKLET

AZ ESA 79 ÉS AZ ESA 95 KÖZÖTTI, A GDP-T VAGY A GNP-T BEFOLYÁSOLÓ KÜLÖNBSÉGEK

A változások jegyzéke

A következő GDP-t vagy GNP-t befolyásoló fogalomváltozások e dokumentumban ismertetik:

1. Rezidens egység kritériuma
2. Pénzügyi közvetítési szolgáltatások közvetett módon mért díja (FISIM)
3. Biztosítás
4. Közvetlen külföldi tőkebefektetések visszaforgatott nyeresége
5. Kamatbevétel
6. Mezőgazdasági, vad- és erdőgazdálkodási termékek
7. Számítógépes szoftverek és nagy adatbázisok
8. Katonai tartós javak
9. Befejezetlen szolgáltatások
10. Ásványkincs-feltárások költségei
11. Értékcsökkenés az utcákon, a hidakon stb.
12. Állami engedélyek és illetékek
13. Saját végső felhasználásra történő kibocsátás és az önkéntes tevékenység kibocsátásának értékelése
14. Tárgyi eszközök küszöbértéke
15. Piaci/nem piaci kritériumok
16. Támogatások
17. Szórakoztató, irodalmi, illetve művészeti alkotások eredeti példányai
18. Szórakoztató, irodalmi, illetve művészeti alkotások eredeti példányaival kapcsolatos szolgáltatások
19. Garázsok
20. Háztartások által fizetett gépjármű-nyilvántartási adók
21. Természetbeni bérek és keresetek
22. Nem termelt immateriális javak használatbavételi engedélye
23. Illetékek

Terminológia

A terminológiát illetően indokolt egy előzetes megjegyzés. Utalni kell arra, hogy a GNP-kérdőíven szereplő számos ESA 79-es fogalom az ESA 95-ben már nem szerepel. Példa erre a piaci áron történő kibocsátás (P10), a bruttó hozzáadott érték piaci áron (N1p), és a végső felhasználás gazdasági területen (P3B). Az a tény azonban, hogy az ESA 79-ben szereplő egyes fogalmakat az ESA 95-ben megfelelőbb fogalmakkal helyettesítettek, persze nem jelenti azt, hogy a régi fogalmak az ESA 95 szövegek környezetében nem használhatóak. Az ESA 79 aggregátumait természetesen ki lehet számítani a részletes nemzeti számlákból az ESA 95 alapján, ha a fogalom meghatározás minden egyes változását külön kezelik. Így például bár a bruttó hozzáadott érték piaci áron nem önálló fogalom az ESA 95-ben, mégis célszerű bruttó hozzáadott értékről beszélni piaci áron, és ezt levezetni, mivel ennek az aggregátumnak az alkotóelemeit az ESA 95 szabályai szerint irányozzák elő.

Összefoglaló táblázat

A fenti fogalmi változások hatásait az 1. táblázat foglalja össze.

Az 1. táblázat ismerteti az ESA 79-ről az ESA 95-re történő átállás hatását. A táblázat oszlopai megfelelnek a fogalomváltozásoknak, és ezeket a változások fenti jegyzékének számaival lehet azonosítani. A táblázatban a „+” olyan hatást jelent, amely pozitív előjellel hat a kérdéses tételre, a „-” negatív hatást jelent, és az „x” azt jelenti, hogy hatások jelentkezhetnek, de ezek előjele előre nem határozható meg.

Jelentési követelmények

A dokumentum az olykor összetett fogalommeghatározási változások végrehajtásával foglalkozik az ESA 79 és ESA 95 között, és ezért a bemutatott elemzések nagyon részletesek. Ez a részletpontosság nem tekintendő jelentési követelménynek.

1. táblázat

Változások az ESA 79 és az ESA 95 között

ESA kód	A fogalom számának változása																							
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
GNP-KÉRDŐÍV (ESA 79)																								
TERMELESI OLDALRÓL VALÓ MEGKÖZELÍTÉS																								
P10	x		+			x	x	x			+		+		x	-	+	+	+	+	+	+	+	+
P20	x	x	+				-				+			+	-		+	+	+	+	-	+	+	+
N1p	x	x	x			x	+	x				-		-	x		x	x	+	+	+			+
R21																								
R29																					+			
R39																								
FELHASZNÁLÁSI OLDALRÓL VALÓ MEGKÖZELÍTÉS																								
P3Ap	x	+	+								+		+		x	-		+	+	+	+	+	+	+
P32	x	x	x																					+
P33	x		x																					+
P3Bp	x	+	+								+		+		x	-	+	+	+	+	+	+	+	+
P3Bp		+	+								-		-		x	-								+
P3Bp		+	+								-		-		x	-								x
P3B		+	+								-		-		x	-								x
P41											+		+		x	+								-
P42	x																							+
P50	x	+	+																					+
P60	x	+	+																					+
P50-60	x	x	x																					x
JÖVEDELMI OLDALRÓL VALÓ MEGKÖZELÍTÉS																								
R10	x	x	x																					+
N2	x	x	x																					x
R20	x																							+
R30	x																							x
N1	x	x	x																					+
BRUTTÓ HAZAI TERMÉK PIACI ÁRAKON																								
24.																								+
25.																								+
26.																								x
27.																								x
BRUTTÓ NEMZETI TERMÉK PIACI ÁRAKON																								
Megjegyzések:																								
+ Pozitív előjelű hatás (nagyobb, mint zero vagy zero)																								
- Negatív előjelű hatás (kisebb, mint zero vagy zero)																								
x Lehetőséges hatás, előre nem ismert előjellel																								
? A negyedik forrás céljait illetően a hatás valószínűleg nem fontos																								

1. Rezidens egység kritériuma

Kulcsszavak:

	ESA 79	ESA 95
Diákok	207, 210 c)	2.10
Szerelési tevékenység	207	2.09 1. lábjegyzet
Külföldi építési tevékenység	207	2.09 1. lábjegyzet, 2.15 a)

A változás ismertetése

Az ESA 95 kifejezett tartózkodási helyre vonatkozó kritériumot tartalmaz a diákokra, a szerelési tevékenységre és a külföldi építési tevékenységre. Ezek a kritériumok minden esetben eltérnek az ESA 79 kritériumaitól.

Az ESA 95 szerint a diákokat mindig saját hazájukban rezidensnek kell tekinteni, függetlenül a külföldi tartózkodásuk időtartamától. Hasonlóan határozott, de eltérő tartózkodási helyre vonatkozó kritériumot (egy éves szabály) tartalmazott az ESA 79 is. Ezzel az ESA 79 és az ESA 95 szabályai között egyértelmű változás van.

Az ESA 95 a külföldi bruttó állóeszköz-felhalmozást képviselő szerelési és építési tevékenységeknél különös és határozott útmutatást tartalmaz a tartózkodási hellyel kapcsolatban. Szerelési tevékenység esetén a kibocsátást a származási országban, és nem abban az országban veszik számba, ahol a szerelést végezték. A bruttó állóeszköz-felhalmozást képviselő külföldi építési tevékenység esetében a kibocsátást azon a területen veszik számba, ahol az építkezés folyik.

Az ESA 79 nem tartalmaz külön útmutatást e két utóbbi esetre vonatkozóan. Tehát a tartózkodási hely azon kritériuma, amelyet az ESA 79 értelmében ezekre a tevékenységekre alkalmazni kell, a 207. bekezdésben szereplő általános kritérium (azaz az egy éves szabályt hívják segítségül a tartózkodási hely eldöntésére). Ezzel az ESA 79 és az ESA 95 között mindkét esetben változnak az alkalmazandó kritériumok. Az ESA 95 szerint a szerelési szolgáltatásokat már nem tekintik azon gazdasági terület kibocsátásaként, ahol a szerelést végzik, még akkor sem, ha a tevékenység egy évnél tovább tart. Ezenkívül az ESA 95 szerint a bruttó állóeszköz-felhalmozást képviselő építési tevékenységeket azon gazdasági terület kibocsátásának tekintik, ahol az építési tevékenység megvalósul, még akkor is, ha a tevékenység egy évnél rövidebb ideig tart. Meg kell azonban jegyezni, hogy e változások ellenére a GNP-re gyakorolt hatás valószínűleg kicsi vagy zero lesz számos egyedi projekt esetében (ld. a lenti magyarázatot a képzett rezidens egységek nyereségének átutalásáról).

A változás következményei

A külföldön tanuló diákok újféle kezelése a GNP tekintetében csak annyiban fontos, amennyiben a GDP-ről a GNP-re történő áttérésről van szó. Az ilyen diákok által kapott vagy fizetett elsődleges jövedelmeket az ESA 79 szerint a vendéglátó ország által kapott/fizetett, de az ESA 95 szerint a diákok hazája által kapott/fizetett elsődleges jövedelemként lehet könyvelni. A beszámított összegek a gyakorlatban valószínűleg csekélyek.

Figyelmet ezért csak a másik két tételre kell fordítani.

A termelési oldalról való megközelítésnél az ESA 79 egyéves szabályát kielégítő külföldi szerelési tevékenységet az ESA 79-ben külföldi kibocsátásként, az ESA 95-ben azonban hazai kibocsátásként veszik számba. Ezzel szemben a bruttó állóeszköz-felhalmozást képviselő, rezidens előállítók által végzett külföldi építési tevékenység, amely nem felel meg az ESA 79 egyéves szabályának, a hazai gazdaság kibocsátásának számít az ESA 79 szabályi szerint, de külföldi kibocsátás az ESA 95 szabályai szerint. Ennek a kibocsátásra, a folyó termelőfelhasználásra és a bruttó hozzáadott értékre gyakorolt hatását az 1. táblázat mutatja be.

mivel a szóban forgó ügylet egyaránt vonatkozik a rezidens intézményi termelőegységek által külföldön és a nem rezidens intézményi termelőegységek által hazai területen végzett szerelési és építési tevékenységre, a nettó hatás előjele előre nem határozható meg.

A felhasználási oldalról való megközelítésnél a diákok újfajta kezelése hatással van a háztartások fogyasztására; ezeket a változásokat az export és az import változásai kiegyenlítik. A külföldi szerelési és építési tevékenységek új kezelése hat a szolgáltatások exportjára és importjára. A nettó hatás előjele itt is az ország adottságaitól függ.

A jövedelmi oldalról való megközelítésnél a külföldi szerelési és építési tevékenységek újfajta kezelése valószínű, hogy jelentős hatást gyakorol egyrészt a munkavállalói jövedelemre, másrészt a működési eredményre. Mivel az érintett ügyletek mind külföldre irányuló, mind onnan származó ügyletek, a nettó hatás előjele a mindenkori körülményektől függ.

Végül a **GDP-ről a GNP-re történő áttérést** tekintve a külföldi szerelési és építési tevékenységek újfajta kezelésének a munkavállalói jövedelemre és a tulajdonosi jövedelemre gyakorolt hatása megegyezik a jövedelmi oldalról való megközelítéssel kapcsolatban ismertetett hatásokkal.

Meg kell jegyezni, hogy annak eldöntése, hogy a rezidens intézményi termelők által végzett külföldi építési tevékenységhez létrehozna-e képzett rezidens egységet vagy sem, az ESA 95 szabályai szerint a bruttó nemzeti jövedelemre (GNI) gyakorolt hatását tekintve semleges, eltekintve az állóeszköz bármely, a gépek és berendezések külföldi építési területen történő használatára jutó ellentététől. Az ESA 79 szabályai szerint ez nem szükségszerű. Az ESA 79 szerint a nem semleges hatások a külföldi közvetlen beruházásokból származó visszaforgatott nyereségnek a két rendszerben való eltérő kezelésére vezethetők vissza. Mivel azonban az olyan vállalatok visszaforgatott nyereségét, amelyek nem rendelkeznek gazdasági érdekkel az építési helyszín szerinti ország gazdasági területén, a fogalom meghatározás szerint egy éven belül haza kell küldeni, a visszaforgatott nyereség problémája mindenképpen arra a kérdésre korlátozódik, hogy a külföldi építési tevékenység révén keletkező adott (nettó) működési eredményt (t-1) vagy (t) évben kell-e könyvelni.

Ami a bruttó működési eredmény egyik alkotóelemét képviselő értékcsökkenést illeti, ezt abban az országban kell könyvelni, ahol a termelőt rezidensnek kell tekinteni, és ezért az adott ország GDP-jének/GNP-jének részét képezi. A gyakorlatban valószínűtlen, hogy az értékcsökkenés kiszámítható legyen az egyes építési projektekre, ami végső soron oda vezet, hogy a teljes értékcsökkenést a gépek és berendezések tulajdonosának az országában könyvelik el.

A kérdés tehát, hogy a külföldi építési tevékenységekre képzett rezidens egység létrehozása vagy nem létrehozása gyakorlati célokra közömbösnek tekinthető-e a GNP szempontjából.

A legrosszabb esetben a téma csak az elszámolás időpontját befolyásolná, tehát az adott GNP-nek két egymást követő év között történő megosztását, természetesen azzal a feltétellel, hogy a számlákon minden ügyletet helyesen könyvelnek.

Számszerű példa

Feltételezve, hogy B országban egy legfeljebb egy évig tartó, az A ország vállalata által végzett építési projekt értéke 1 000, és ez 200 folyó termelőfelhasználást és 400 munkavállalói jövedelmet tesz szükségessé. Az építkezésen csak az A országban rezidens munkások dolgoznak, és az összes anyagot B országban szerzik be. Az ESA 95 szabályai szerint az építkezést B ország képzett rezidens egységként kell kezelni, míg az ESA 79 szabályai szerint nem jön létre ilyen képzett egység. Az A ország vállalata az adott számviteli időszakban a teljes működési eredményt átutalja.

A következő számlavázlatok az A ország számláira gyakorolt hatásokat szemléltetik. A B ország számláira gyakorolt hatások ezzel szimmetrikusak. Észre kell venni, hogy a GNP-re gyakorolt hatás semlegessége attól függ, hogy a működési eredményt azonos számviteli időszakban utalják-e át.

Elszámolási mód az egyszerűsített nemzeti számlákon: változások az ESA 79 szabályai szerinti elszámolási módhoz képest.

Termékek és szolgáltatások számlája

	Források	Felhasználások
P10	- 1 000	P20 -200
P60	-200	P50 - 1 000

Termelési számla		Jövedelmek keletkezése számla				Jövedelmek elosztása számla				
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források					
P20	-200	P10	- 1 000	R10	-400	N1	-800	N2	-400	
								R10	(rezidens)	-400
								R10	(nem-rezidens)	+400
N1	-800			N2	-400	N3	+0	R40		+400

Jövedelemfelhasználási számla		Tőkeszámla		Külföldszámla					
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források				
N4	+0	N3	+0	N5	+0	N4	+0	N5	+0

2. FISIM

Kulcsszavak

	ESA 79	ESA 95
FISIM	325 c)	1. melléklet

A változás ismertetése

Az ESA 95-ben nyitva maradt az a kérdés, hogy vajon a FISIM-et fel kell-e osztani az igénybevevőkre. Ezt a döntést a Tanácsnak 1997. vége előtt kell meghoznia. Az ESA 79 szerint a teljes FISIM-et megállapodás szerint egy külön egység fogyasztja. A FISIM kezelésére kifejezett útmutatás található mind az ESA 79-ben, mind az ESA 95-ben. A kezelés GNP-re gyakorolt hatással járó, egyértelmű változása valósulna meg (ha ezt a döntést erősítik meg) a FISIM esetleges felosztásával.

A változás következményei

Ha úgy döntenének, hogy a FISIM-et az ESA 95 szerint nem kell az igénybevevők között felosztani, akkor nem lesz olyan változás, amely a GNP kérdőívet érintené. Ha ellenben úgy döntenek, hogy a FISIM-et felosztják az igénybevevők között, akkor az jelentősen kihat majd a számlarendszer egészére.

A **termelési oldalról való megközelítésnél** a folyó termelőfelhasználás a hazai eredetű FISIM összegével csökken, amelyet most már felosztanak a végső felhasználók között, és nő a folyó termelőfelhasználásként felhasznált, behozott FISIM összegével. Mivel két egymással ellentétes hatás működik, a folyó termelőfelhasználásra és a bruttó hozzáadott értékre gyakorolt hatás előjele előre nem meghatározható. Szélsőséges esetekben domináns lehet az importhatás. A gyakorlatban azonban az import hatása valószínűleg elhanyagolható a hazai termelés hatásához képest, és ez a folyó termelőfelhasználás csökkenéséhez, illetve a bruttó hozzáadott érték növekedéséhez vezet.

A **felhasználási oldalról való megközelítésnél** a végső fogyasztáshoz kapcsolódó minden tételnél pozitív hatás lesz érzékelhető. A kollektív fogyasztás esetében a növekedés az állam nem piaci termelőinek és a háztartásokat segítő magán nonprofit intézmények folyó termelőfelhasználásának növekedéséből származik, és következtében nő a költségek aggregátumaként értékelt kibocsátás, és ezért a kollektív fogyasztás is megnövekedik. Hasonlóképpen hatással lesz az áruk és szolgáltatások importjára, exportjára, valamint egyenlegükre, mivel a nemzetközi hitelekre és betétekre történő kamatfizetés a FISIM egy elemét alkotja. Mind az export, mind az import növekszik, bár az egyenlegre gyakorolt hatásuk előre nem meghatározható. Ezért a GDP-re gyakorolt hatás sem határozható meg előre, de európai összeretek között szinte biztos, hogy pozitív lesz.

A **jövedelmi oldalról való megközelítésnél** az egyetlen érintett tétel a bruttó működési eredmény. A FISIM importja alapján itt sem határozható meg előre a nettó hatás előjele, de pozitív lesz, kivéve olyan végtelen körülmények között, amelyek az Európai Unióban nagy valószínűséggel nem fognak jelentkezni.

Ami a **GDP-ről a GNP-re** történő átállást illeti, a külföldről szerzett tulajdonosi jövedelem a nem rezidenseknek nyújtott hitel összegével csökken, amelyet most már szolgáltatások exportjaként kezelnek (FISIM). Ezzel párhuzamosan a külföldre fizetett tulajdonosi jövedelem a nem rezidensek betéteire eső összeggel nő, amelyet most már szolgáltatások exportjaként kezelnek. Ennek megfelelő érvelés vonatkozik a FISIM importjára. A logikus magyarázat erre természetesen az, hogy a külföldre és külföldről történő fizetések mozgása nem változik. Mivel a hitelekkel és betétekkel kapcsolatban ellentétes hatásokról van szó, a külföldre irányuló és az onnan érkező tulajdonosi jövedelemre gyakorolt nettó hatás előjele nem határozható meg előre. Fontos megfigyelni, hogy a FISIM felosztásának a külföldre irányuló és onnan érkező tulajdonosi jövedelem egyenlegére, valamint az export és import egyenlegére gyakorolt hatása pontosan kiegyenlíti egymást.

Mindent egybevéve, a GDP-re gyakorolt hatás nem határozható meg előre, de szinte mindig pozitív lesz a tényleges gyakorlatban. A GNP-re gyakorolt hatás ezzel szemben feltétlenül pozitív, mivel a FISIM exportjának és importjának egyenlegéből származó GDP-re gyakorolt hatást a külfölddel kapcsolatos tulajdonosi jövedelem egyenlegére gyakorolt hatás kiegyenlíti.

Számszerű példa

Feltételezve, hogy a FISIM-kibocsátás 1 000, és 500 a piaci termelők folyó termelőfelhasználása, 50-et vesznek igénybe a nem piaci termelők folyó termelőfelhasználásként, és 550 a háztartások végső fogyasztása. Az export 400 és az import 500. A bruttó export és import FISIM, valamint a tulajdonosi jövedelem közötti összhang meglétét feltételezi a példa, amely lehet, hogy nem valóságszerű, de legalább a nettó mozgásoknak konzisztensnek kell lenniük.

Elszámolási mód az egyszerűsített nemzeti számlákon: változások az ESA 79 szabályai szerinti elszámolási módhoz képest.

Termékek és szolgáltatások számlája

Források		Felhasználások	
P10	+ 1 050	P20	+550
P60	+500	P3B	+600
		P50	+400

Termelési számla

Felhasználások		Források	
P20	+550	P10 +	1 050
N1	+500		

Jövedelmek keletkezése számla

Felhasználások		Források	
N2	+500	N1	+500

Jövedelmek elosztása számla

Felhasználások		Források	
R40	-500	N2	+500
N3	+600	R40	-400

Jövedelemfelhasználási számla

Felhasználások		Források	
P3A	+600	N3	+600
N4	+0		

Tőkeszámla

Felhasználások		Források	
N5	+0	N4	+0

Külföldszámla

Felhasználások		Források	
		N5	+0

3. Biztosítás*Kulcsszavak*

	ESA 79	ESA 95
Biztosítás	315 k)	3.63, III. melléklet

A változás ismertetése

Az ESA 95 a biztosítási szolgáltatások kibocsátását a következőképpen határozza meg:

ténylegesen megszolgált biztosítási díjak, plusz biztosítási díjkiegészítések, mínusz esedékes követelések, mínusz a vállalt kockázatok fedezetére és a nyereségrészesedésére jogosító biztosítások számára képzett biztosítástechnikai tartalékok növekedése (plusz a csökkenése).

Az ESA 95 nem említi a „felosztott nyereség formájában történő kiegészítő fizetések” tételt. Ezt követelésnek kell tekinteni, ha nem fizetik vissza a biztosítónak biztosítási díj és további hozzájárulás formájában, amelyet a tényleges biztosítási díjon és fizetendő hozzájáruláson túl fizetni kell.

Minden névleges tőkerészesedési nyereséget vagy veszteséget figyelmen kívül hagynak a biztosítástechnikai tartalékok változásainak megállapításánál... „ezek sem a biztosítástechnikai tartalékok befektetéséből származó jövedelemnek, sem a biztosításmatematikai tartalékokban és a biztosítottak nyereségrészesedésére képzett tartalékokban bekövetkező változásnak nem tekintendők”. Ugyanez vonatkozik a fel nem osztott eszköztartási nyereségre.

A 4.68 pont az összes tulajdonosi jövedelemnek egy a biztosítástechnikai tartalékok befektetéséből álló részre és egy olyan részre történő felosztására vonatkozó szabályt tartalmaz, amely a saját pénzeszközök befektetéséből származik, ha nem áll rendelkezésre részletes információ azokról az eszközökről, amelyekből a tulajdonosi jövedelemre szert tettek. Ha meg lehet különböztetni a befektetés forrásait, akkor nem szükséges a saját eszközök befektetéséből szerzett tulajdonosi jövedelmet megbecsülni. Ebben az esetben erre a szabályra már nincs szükség.

Az ESA 79 ezek kibocsátását más terminológiával a következőképpen határozza meg:

az az összeg, amellyel a megszolgált bruttó biztosítási díjak meghaladják a következők aggregátumát: esedékes kártérítési igény plusz további fizetések a biztosítottak nyereségrészesedés formájában, plusz a függő károk elleni biztosításmatematikai tartalékok és a biztosított nyereségrészesedésére képzett tartalékok változásai, csökkentve a biztosítási kötvény tulajdonosnál felszaporodó, figyelembe vett kamattal és csökkentve a realizált tőkenyereséggel, amelyet ténylegesen felosztanak.

- A figyelembe vett kamat megfelel a biztosítási kötvény tulajdonosnak beszámított jövedelemnek, ahogyan azt a biztosító társaság számláin könyvelték.

A következőket elszámolás érdekében a figyelembe vett kamatot és a realizált (eszköztartási vagy) tőkenyereséget csak akkor kell bevonni, ha ezek hatást gyakorolnak a vállalt kockázatok elleni biztosítási tartalékok és a biztosítottak nyereségrészesedésére képzett tartalékok nagyságára. A kibocsátás értékelésénél figyelmen kívül kell hagyni a nem realizált eszköztartási nyereséget.

Az ESA 79 megköveteli a biztosítási kötvény tulajdonosoknál felszaporodott imputált kamat (azaz az összes kamat azon részének, amely a biztosítási kötvény tulajdonosokat illeti) szerepeltetését, míg az ESA 95 a biztosítási díjkiegészítés teljes összegének (azaz minden tulajdonosi jövedelemnek) a szerepeltetését írja elő. Tehát a biztosítási szolgáltatások kibocsátása nő a biztosítási díjkiegészítés és a biztosítási kötvény tulajdonosoknak beszámított imputált kamat különbözetének összegével.

A változás következményei

Az életbiztosítási és nem életbiztosítási kötvénytulajdonosoknak nyújtott szolgáltatások értékének mérésekor figyelembe veendő biztosítástechnikai tartalékok befektetéséből származó jövedelem körének bővítése miatt nő a biztosítótársaságok kibocsátása és a kötvénytulajdonosok által igénybe vett szolgáltatások értéke.

A következő elemzés alapja az a feltételezés, hogy nem életbiztosítás esetében nincs biztosításmatematikai tartalék és a biztosítottak nyereségrészesedésére képzett tartalék. Ezzel az előfeltétellel a nem életbiztosítási szolgáltatások értéke azonos a kártérítési igénnyel csökkentett bruttó biztosítási díjjal. Ha kivételes esetben a nem életbiztosítás megnöveli a biztosításmatematikai tartalékokat stb., akkor a változás összetettebb.

A **termelési oldalról való megközelítésnél** az ESA 95 fogalmaira történő átállás miatt nő a kibocsátás és a folyó termelőfelhasználás. Egy zárt gazdaságban a hozzáadott értékre gyakorolt hatás előjele pozitív, de egy nyitott gazdaságban a biztosítási szolgáltatások importja elvben megfordíthatja a teljes hozzáadott értékre gyakorolt hatás előjelét a gazdaságban. Ezért az előjel előre nem meghatározott, de a gyakorlatban szinte majdnem biztos, hogy pozitív a hazai biztosítások domináló hatását figyelembe véve.

A **felhasználási oldalról való megközelítésnél** a végső fogyasztást érintő tételekre nézve pozitív hatás lesz érzékelhető, mivel a háztartások végső fogyasztása és a nem piaci szolgáltatások előállításába beleszámító folyó termelőfelhasználás nő a biztosítási díjkiegészítés összegével. A biztosítási szolgáltatások exportja és importja nő a biztosítási díjkiegészítés összegével, és ezért az export és az import egyenlegére gyakorolt nettó hatás továbbra is meghatározatlan marad.

A **jövedelmi oldalról való megközelítésnél** a bruttó működési eredménynél a hatás érzékelhető lesz. Eltekintve a külfölddel kapcsolatos biztosítási ügyletektől a hatás egyértelműen pozitív. Amint azt már a fentiekben megjegyeztük, amikor a külfölddel kapcsolatos gazdasági műveletek is bekerülnek az elszámolásba, a hatás előjele nem határozható meg előre.

A **GDP-ről a GNP-re történő áttérést** illetően a biztosítások exportjára és importjára vonatkozó biztosítási díjkiegészítést alapvetően külföldre fizetett vagy onnan kapott tulajdonosi jövedelemnek kell tekinteni. Ebben mindössze csak az a tény tükröződik, hogy az ESA 95 szerint először a biztosítási kötvénytulajdonosok kapnak tőkehozamot biztosítási díjkiegészítés formájában, majd ezt a biztosítási díjkiegészítést visszafizetik a biztosítónak a biztosítási szolgáltatásokért járó fizetség formájában. A GDP-re gyakorolt lehetséges hatást, amely a biztosítási díjkiegészítés exportjának és importjának az egyenlege befolyásolhatja, a GDP-ről a GNP-re való áttéréskor a tulajdonosi jövedelemre gyakorolt hatás így semlegesíti, és ezért a GNP-re gyakorolt hatás előjele egyértelműen pozitív.

Számszerű példa

Feltételezve, hogy egy nem életbiztosításra 1 000 értékű biztosítási díjkiegészítés vonatkozik, amelyből 550 a piaci termelőkre, 50 a nem piaci termelőkre, és 400 a fogyasztókra vonatkozik. A biztosítási szolgáltatások exportjára és importjára nem vonatkozik biztosítási díjkiegészítés.

Elszámolási mód az egyszerűsített nemzeti számlákon: változások az ESA 79 szabályai szerinti elszámolási módhoz képest.

Termékek és szolgáltatások számlája

Források		Felhasználások	
P10	+ 1 050	P20	+600
		P3B	+450

Termelési számla		Jövedelmek keletkezése számla		Jövedelmek elosztása számla	
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források
P20	+600	P10	+ 1 050	N2	+450
N1	+450			N1	+450
				N3	+450

Jövedelemfelhasználási számla		Tőkeszámla		Külföldszámla	
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források
P3A	+450				
N4	+0	N3	+450		
				N4	+0
		N5	+0		
				N5	+0

4. Közvetlen külföldi tőkebefektetések visszaforgatott nyeresége

Kulcsszavak

	ESA 79	ESA 95
Közvetlen külföldi tőkebefektetések visszaforgatott nyeresége	427.2	4.64

A változás ismertetése

Az ESA 95 szerint a közvetlen külföldi tőkebefektetések visszaforgatott nyereségét tulajdonból származó jövedelemként kell elkönyvelni. Ezzel szemben az ESA 79 szerint a tulajdonosi és vállalkozói jövedelem körébe nem tartozik a közvetlen tőkebefektetések visszaforgatott nyeresége. Egyértelmű tehát, hogy két rendszer iránymutatásai eltérők.

A változás következményei

Ez a fogalmi változás nem gyakorol hatást a GDP-re, hanem a GNP-re hat a külföldi tulajdonosi és vállalkozói jövedelem mozgásán keresztül.

A **GDP-ről a GNP-re történő áttérés** pozitív hatás érzékelhető a külfölddel kapcsolatos tulajdonosi és vállalkozói jövedelemre. Az egyenleg előjele, és így a GNP-re gyakorolt nettó hatása, nem határozható meg előre.

Számszerű példa

Feltételezve, hogy a nemzetgazdaság a közvetlen külföldi tőkebefektetések visszaforgatott nyeresége a számviteli időszakban 1 000, és a külföld összesen 800 nyereséget fektetett újra be a hazai gazdaságba.

Elszámolási mód az egyszerűsített nemzeti számlákon: változások az ESA 79 szerinti elszámolási mód szabályaihoz képest.

Termékek és szolgáltatások számlája

Források	Felhasználások

Termelési számla		Jövedelmek keletkezése számla		Jövedelmek elosztása számla		
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	
				R40 N3	+800 +200	R40 + 1 000

Jövedelemfelhasználási számla		Tőkeszámla		Külföldszámla	
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források
N4 +200	N3 +200	N5 +200	N4 +200		N5 +200

5. Kamat

Kulcsszavak

	ESA 79	ESA 95
A számbavétel időpontja	708	4.50

A változás ismertetése

Az ESA 79 szerint a kamatot az esedékesség időpontjában kell számba venni. Ezzel szemben az ESA 95 előírja, hogy a számbavételre a kamatok felhalmozódásának megfelelően kerüljön sor. A különbség ezért a kamatok felhalmozódott, de a fizetés szempontjából még nem esedékes összege. A kétféle iránymutatás követelményei ennek megfelelően egyértelműen eltérnek egymástól.

A változás következményei

A fogalom megváltoztatásának nincs hatása a GDP-re, kivéve a FISIM által gyakorolt hatást, ha annak a felosztása mellett döntöttek. Közvetlenül módosítja azonban a GDP-t a külfölddel kapcsolatos tulajdonosi és vállalkozói jövedelemen keresztül.

A **GDP-ről a GNP-re történő áttérés**kor a hatás mind a külföldre irányuló, mind a külföldről származó tulajdonosi jövedelmet érinti, amelynek előjele lehet pozitív vagy negatív az egyes országok körülményeitől függően. A GNP-re gyakorolt nettó hatás előjele nem határozható meg előre.

6. Mezőgazdasági, vad- és erdőgazdálkodási termékek

Kulcsszavak

	ESA 79	ESA 95
Mezőgazdasági, vad- és erdőgazdálkodási termékek	349, 352	3.58

A változás ismertetése

Az ESA 79 kifejezetten előírja, hogy a mezőgazdasági, vad- és erdőgazdálkodási termékek kibocsátását akkor kell számba venni, amikor a növényeket betakarítják (a terményt betakarítják vagy a fákat kivágják). Az ESA 95 ezzel szemben kifejezetten előírja, hogy a kibocsátást a növények növekedése szerint kell számba venni. A mezőgazdasági, vad- és erdőgazdálkodási termékeket először a befejezetlen termelésben bekövetkezett változásként, majd később a betakarítás időpontjában késztermékkészletként kezelik.

A változás következményei

A negyedéves nemzeti számlákat illetően az új elszámolási elv messzemenő hatást fog gyakorolni a mezőgazdasági termelés számbavételére a szezonálisan nem kiigazított számlákon. Az éves számlákon a hatások sokkal kisebbek lesznek, és lényegében csak olyan esetekre vonatkoznak, ahol a növények vagy állatok mennyisége nem állandó, hanem két egymást követő évben nő vagy csökken.

A **termelési oldalról való megközelítésnél** az új nyilvántartási alapelv változást jelent a kibocsátásban és hozzáadott értékben, amelynek az előjele előre nem határozható meg.

A **felhasználási oldalról való megközelítésben** az egyetlen érintett tétel a készletváltozás, ahol a hatás előjele szintén nem határozható meg előre.

A **jövedelmi oldalról való megközelítésnél** a hozzáadott érték változásával a bruttó működési eredmény változása áll szemben, amelynek előjele szintén nem határozható meg előre.

Bizonyosan jelentkezik majd hatás a GDP-re, amelynek előjele előre nem határozható meg. A GDP-ről a GNP-re történő átmenetet nem érinti a termelés újfajta számbavétele, mivel a GNP-t érintő következmények megegyeznek a GDP-t érintő következményekkel.

Számszerű példa

Feltételezve, hogy az adott számviteli időszakban a termesztett erdők természetes növekedése 1 000, míg a kivágott és eladott fa értéke 700.

Elszámolási mód az egyszerűsített nemzeti számlákon: változások az ESA 79 szabályai szerinti elszámolási módhoz képest.

Termékek és szolgáltatások számlája

Források		Felhasználások	
P10	+300	P42	+300

Termelési számla				Jövedelmek keletkezése számla				Jövedelmek elosztása számla			
Felhasználások		Források		Felhasználások		Források		Felhasználások		Források	
N1	+300	P10	+300	N2	+300	N1	+300	N3	+300	N2	+300

Jövedelemfelhasználási számla				Tőkeszámla				Külföldszámla			
Felhasználások		Források		Felhasználások		Források		Felhasználások		Források	
N4	+300	N3	+300	P42	+300	N4	+300			N5	+0
				N5	+0						

7. Számítógépes szoftverek és nagy adatbázisok

Kulcsszavak

	ESA 79	ESA 95
Számítógépes szoftver	322 b), 337	3 105 b), 3 110 b), 3 114 b)

A változás ismertetése

Az ESA 95 szerint a termelésben alkalmazandó szoftver és nagy adatbázisok beszerzését, mint e tételek saját felhasználási célú termelését, immateriális állóeszközként veszik számba a bruttó állóeszköz-felhalmozásban.

Az ESA 79 nem ad kifejezett iránymutatást a szoftverrel és nagy adatbázisokkal kapcsolatos ráfordítások elszámolására vonatkozóan. Itt a bruttó állóeszköz-felhalmozás és a folyó termelőfelhasználás hatókörére vonatkozó általános irányvonalra kell támaszkodni. A fent említett bekezdések ezzel kapcsolatban kimondják, hogy

a folyó termelőfelhasználás a következő elemeket tartalmazza: a vizsgált időszakban vásárolt szolgáltatásokat, kivéve a.....(az említett kivételek a termelőeszközök stb. tulajdonának átruházására, valamint a szállítási és forgalmazási szolgáltatásokra vonatkoznak).

a bruttó állóeszköz-felhalmozás magában foglalja az állóeszközökben megtestesülő szolgáltatások értékét.

Az ESA 79 szoftverre vonatkozó követelményeinek jelentése ezért értelmezés kérdése. A szokásos értelmezés szerint az ESA 79 egy nagyobb hardvervásárlás szerves részeként vásárolt szoftverrel kapcsolatos ráfordításokat bruttó állóeszköz-felhalmozásként, viszont a vásárolt vagy saját fejlesztésű szoftvert folyó termelőfelhasználásként kezeli. Ez ugyanaz az értelmezés, mint amely az SNA 93-ban szerepel az SNA 93 és SNA 68 közötti változás értelmezésével kapcsolatban [ld. SNA 93, I. melléklet, (67) bekezdés].

A változás következményei:

A **termelési oldalról való megközelítésnél** a piaci termelők kibocsátása nő a saját kivitelezésű szoftverrel és nagy adatbázisokkal. A folyó termelőfelhasználás csökken a megvásárolt szolgáltatások értékével, amelyet most már bruttó állóeszköz-felhalmozásként vesznek számba. A piaci termelők hozzáadott értéke ennek megfelelően nő.

A nem piaci termelők kibocsátása két egymással ellentétes hatásnak van kitéve: a vásárolt szolgáltatások következtében csökkenésnek, mivel már nem folyó termelőfelhasználásként, hanem bruttó állóeszköz-felhalmozásként veszik számba, és növekedésnek, amely (mind a vásárolt, mind a saját felhasználási célú) állóeszköz megnövekedett értékcsökkenésére vezethető vissza. A kibocsátásra gyakorolt összehatás előjele nem határozható meg előre. A hozzáadott érték a megnövekedett értékcsökkenés eredményeként nő.

A **felhasználási oldalról** való megközelítésnél az állam és a háztartásokat segítő magán nonprofit intézmények kollektív fogyasztását kétféle hatás éri. Egyrészt változik a fogyasztás a nem piaci kibocsátás változásának következtében. Másrészt csökken a saját előállítású állóeszközök felhalmozásának növekedésével. A bruttó állóeszköz-felhalmozás nő az átsorolt szoftvervásárlás, valamint a nem termelt szoftver összegével.

A **jövedelmi oldalról való megközelítésnél** a bruttó működési eredmény a hozzáadott értékkel azonos mértékben növekszik.

Számszerű példa

Feltételezve, hogy a piaci termelők 1 000 értékű szoftvervásárlásait folyó termelőfelhasználásból átsorolják bruttó állóeszköz-felhalmozásá. Továbbá feltételezve, hogy a szoftvereknek és nagy adatbázisoknak a piaci termelők által saját számlára történő termelését 150-re értékelik. A nem piaci termelők esetében a 100 értékű szoftver vásárlását átsorolják folyó termelőfelhasználásból a bruttó állóeszköz-felhalmozásba. Továbbá a szoftver és a nagy adatbázisok saját felhasználási célú előállítását 10-re értékelik. Végül a nem piaci termelők által felhasznált szoftverrel és nagy adatbankokkal kapcsolatos értékcsökkenést 50-re számítják ki.

Elszámolási mód az egyszerűsített nemzeti számlákon: változások az ESA 79 szabályai szerinti elszámolási módhoz képest. A végső fogyasztás változása az állam és a nonprofit magánszervezetek kollektív fogyasztásához kapcsolódik ($-60 = -100 - 10 + 50$).

Termékek és szolgáltatások számlája

Források		Felhasználások	
P10	+100	P20	- 1 100
		P3B	-60
		P41	+ 1 260

Termelési számla

Felhasználások		Források	
P20	- 1 100	P10	+100
N1	+ 1 200		

Jövedelmek keletkezése számla

Felhasználások		Források	
		N1	+ 1 200
N2	+ 1 200		

Jövedelmek elosztása számla

Felhasználások		Források	
		N2	+ 1 200
N3	+ 1 200		

Jövedelemfelhasználási számla

Felhasználások		Források	
P3A	-60	N3	+ 1 200
N4	+ 1 260		

Tőkeszámla

Felhasználások		Források	
P41	+ 1 260	N4	+ 1 260
N5	+0		

Külföldszámla

Felhasználások		Források	
		N5	+0

8. Katonai tartós javak*Kulcsszavak*

	ESA 79	ESA 95
Olyan tételek, amelyek nem minősülnek bruttó felhalmozásnak	323 f)	3.70 e)
Bruttó állóeszköz-felhalmozás	340 c)	3 107

A változás ismertetése

Az ESA 79 szerint a következőket a folyó termelőfelhasználáshoz, és nem a bruttó állóeszköz-felhalmozáshoz kell besorolni: tartós javak katonai hatóságok általi vásárlása; katonai épületek (kivéve a haderő hozzátartozóinak lakása), katonai építmények és egyéb katonai berendezések.

Az ESA 95 ezzel szemben azt írja elő, hogy a bruttó állóeszköz-felhalmozás az olyan, katonaság által használt (a civil termelők által használtakhoz hasonló) építményeket és berendezéseket is tartalmazza, mint például a repülőterek, dokkok, utak és kórházak. A bruttó állóeszköz-felhalmozás nem foglalja magában a katonai fegyvereket és azok támogató rendszereit. Ez utóbbiakat továbbra is a folyó termelőfelhasználásnál kell figyelembe venni.

A bruttó állóeszköz-felhasználás köre tehát az ESA 95 szerint a fegyverektől és azok támogató rendszereitől eltérő katonai tartós javakkal kapcsolatos ráfordítások összegével nő. Mivel a bruttó állóeszköz-felhasználás hatóköre megnövekedett, az értékcsökkenés is ennek megfelelően nő.

A változás következményei

Ha a fegyverektől eltérő tartós katonai javakat már nem az állam nem piaci szolgáltatásainak előállításához szükséges folyó termelőfelhasználásként, hanem bruttó állóeszköz-felhalmozásként veszik számba, akkor ez is megnövekedett értékcsökkenéshez vezet, amely alkotóelemként a költségek között jelenik meg a nem piaci szolgáltatások kibocsátásának értékelésénél.

A **termelési oldalról való megközelítésnél** csökken a kibocsátás a folyó termelőfelhasználás csökkenése miatt, de nő a megnövekedett értékcsökkenés miatt. A hatás előjele ezért nem határozható meg előre. A folyó termelőfelhasználás bizonyos tartós javak vásárlásának a bruttó állóeszköz felhalmozáshoz való átsorolása miatt egyértelműen csökken. A hozzáadott érték nő az értékcsökkenés növekedése miatt.

A **felhasználási oldalról való megközelítésnél** érzékelhető az állam kollektív fogyasztására gyakorolt hatás, de a két ellentétes hatás miatt a hatás előjele nem határozható meg előre. A bruttó állóeszköz-felhalmozás a katonai tartós javak újfajta kezelése miatt kétségtelenül növekszik.

A **jövedelmi oldalról való megközelítésnél** az értékcsökkenés növekedése a bruttó működési eredmény növekedéséhez vezet.

A termelési és jövedelmi oldalról való megközelítésből kitűnik, hogy a GDP-re gyakorolt nettó hatás egyértelműen pozitív. Mivel a GDP-ről a GNP-re való áttérésnek nincsenek következményei, a GNP-re gyakorolt hatás megegyezik a GDP-re gyakorolt hatással.

Számszerű példa

Feltételezve, hogy az érintett elszámolási időszakban az 1 000 értékű tartós katonai javak vásárlását folyó termelőfelhasználás helyett bruttó állóeszköz-felhalmozásként veszik számba. Ezen túlmenően annak következtében, hogy a tartós katonai javak átsorolásának ugyanolyan a hatása mint a korábbi időszakokban volt, 100-zal nő az értékcsökkenés.

Elszámolási mód az egyszerűsített nemzeti számlákon: változások az ESA 79 szabályai szerinti elszámolási módhoz képest.

Termékek és szolgáltatások számlája

Források	Felhasználások
P10 +100	P20 - 1 000
	P3B +100
	P41 + 1 000

Termelési számla		Jövedelmek keletkezése számla		Jövedelmek elosztása számla	
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források
P20 - 1 000	P10 +100	N1 + 1 100	N2 + 1 100	N3 + 1 100	N2 + 1 100
N1 + 1 100					

Jövedelemfelhasználási számla		Tőkeszámla		Külföldszámla	
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források
P3B +100	N3 + 1 100	P41 + 1 000	N4 + 1 000		N5 +0
N4 + 1 000		N5 +0			

9. Befejezetlen szolgáltatások

Kulcsszavak

	ESA 79	ESA 95
Számbavételi időpont	707	3 120
Befejezetlen termelés	350	3 119 b)

A változás ismertetése

Az ESA 95 előírja, hogy a szolgáltatások kibocsátását a tevékenység végzése szerint és annak időpontjában könyveljék. Az ESA 95 szerint a folyamatban lévő szolgáltatások ezért a befejezetlen termelésből álló készletekben okoznak változást. A szolgáltatások igénybevétele továbbra is akkor kell számba venni, amikor a „kész” szolgáltatásokat a felhasználó rendelkezésére bocsátják.

Ezzel szemben az ESA 79 szerint a szolgáltatások kibocsátását akkor kell könyvelni, amikor a végterméket leszállítják a felhasználónak, egyértelműen kizárva a szolgáltatások készletének létezését. A számbavételi időpont változása a két rendszer között csak a szolgáltató intézményi egység számláit érinti. A szolgáltatásokat felhasználó intézményi egységek számláit a változás nem befolyásolja.

A változás következményei

A **termelési oldalról való megközelítésnél** a változás a kibocsátásra és a hozzáadott értékre hat, de ennek a hatásnak az előjele előre nem határozható meg. Nem jelentkezik hatás a folyó termelőfelhasználásra.

A **felhasználási oldalról való megközelítésnél** az egyetlen befolyásolt alkotóelem a készletváltozás, ahol a hatás előjele a körülményektől függ.

A **jövedelmi oldalról való megközelítésben** a hozzáadott érték változásában a bruttó működési eredményben bekövetkezett változás tükröződik, amelynek előjele előre nem határozható meg.

A GDP-re gyakorolt hatás előjele tehát előre nem határozható meg. Mivel a **GDP-ről a GNP-re történő átállásnak** nincsen közvetlen hatása, a GNP-re gyakorolt hatás azonos a GDP-re gyakorolt hatással.

Számszerű példa

Feltételezve, hogy egy 1 000 értékű terv (egy műszaki tanácsadó cég szolgáltatásai) hat hónapig készül, amelyből három a t.-1 évre, és a maradék három a t. évre esik. A terveket a megbízónak (a szolgáltatásokat felhasználó vállalatnak) t. év márciusának végén adják át.

Elszámolási mód az egyszerűsített nemzeti számlákon: változások az ESA 79 szabályai szerinti elszámolási módhoz képest; t.-1 év.

Termékek és szolgáltatások számlája

Források		Felhasználások	
P10	+500	P42	+500

Termelési számla		Jövedelmek keletkezése számla		Jövedelmek elosztása számla							
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források						
N1	+500	P10	+500	N2	+500	N1	+500	N3	+500	N2	+500

Jövedelemfelhasználási számla		Tőkeszámla		Külföldszámla							
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források						
N4	+500	N3	+500	P42	+500					N5	+0
				N5	+0						

Elszámolási mód az egyszerűsített nemzeti számlákon: változások az ESA 79 szabályai szerinti elszámolási módhoz képest; t év.

Termékek és szolgáltatások számlája

Források		Felhasználások	
P10	-500	P42	-500

Termelési számla		Jövedelmek keletkezése számla		Jövedelmek elosztása számla							
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források						
N1	-500	P10	-500	N2	-500	N1	-500	N3	-500	N2	-500

Jövedelemfelhasználási számla		Tőkeszámla		Külföldszámla							
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források						
N4	-500	N3	-500	P42	-500					N5	+0
				N5	+0						

10. Ásványkincs feltárások költségei*Kulcsszavak*

	ESA 79	ESA 95
Bruttó felhalmozás	323 i), 324 i)	3.71 a)
Bruttó állóeszköz-felhalmozás	343 a)	3 105 b)

A változás ismertetése

Az ESA 79 szerint az olaj és gáz stb. kitermelés céljából végzett próbafúrásokkal kapcsolatos költségek folyó termelőfelhasználásnak számítanak, amennyiben azok a készletek feltárására vonatkozó döntés meghozatala előtt jelentkeztek. A készletek feltárására vonatkozó döntés meghozatala után felmerülő kiadásokat bruttó állóeszköz-felhalmozásként veszik számba.

Az ESA 95 szerint az ásványkincs-feltárás költségeit, azaz a tényleges próbafúrások költségeit, a légi vagy más felderítési költségeket, a szállítási költségeket stb., a bruttó állóeszköz-felhalmozás tartalmazza.

Tehát az ESA 95 a bruttó állóeszköz-felhalmozás hatókörét a készletek feltárására vonatkozó döntés meghozatala előtt felmerült feltárási költségekkel bővíti.

A változás következményei

A **termelési oldalról való megközelítésnél** csökken a folyó termelőfelhasználás, és nő a hozzáadott érték az átsorolt feltárási költségekkel. Mindezen túl a bruttó termelési érték és a hozzáadott érték nő az ásványkincs saját számlára történő feltárásának összegével.

A **felhasználási oldalról való megközelítésnél** az egyetlen hatás a bruttó állóeszköz-felhalmozásnál az átsorolt ráfordítással plusz a saját kivitelezésű feltárással megegyező növekedés.

A **jövedelmi oldalról való megközelítésnél** a hozzáadott érték növekedésével azonos növekedés mutatkozik a bruttó működési eredménynél.

Mindhárom megközelítésből látható, a GDP-re gyakorolt hatás kétségtelenül pozitív. Mivel nincs közvetlen hatás a **GDP-ről a GNP-re történő áttérésnél**, a GNP-re gyakorolt hatás megegyezik a GDP-re gyakorolt hatással.

Számszerű példa

Feltételezve, hogy az ásványkincs 1 000 értékű feltárását már nem a folyó termelőfelhasználásnál, hanem a bruttó állóeszköz-felhalmozásnál veszik számba. Feltételezve továbbá, hogy saját kivitelezésként 500 értékű feltárás folyik.

Elszámolási mód az egyszerűsített nemzeti számlákon: változások az ESA 79 szabályai szerinti elszámolási módhoz képest.

Termékek és szolgáltatások számlája

Források		Felhasználások	
P10	+500	P20	- 1 000
		P41	+ 1 500

Termelési számla		Jövedelmek keletkezése számla		Jövedelmek elosztása számla	
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források
P20	- 1 000	N2	+ 1 500	N3	+ 1 500
N1	+ 1 500	N1	+ 1 500	N2	+ 1 500

Jövedelemfelhasználási számla		Tőkeszámla		Külföldszámla	
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források
	N3	P41	+ 1 500		N5
N4	+ 1 500	N5	+0		

11. Értékcsökkenés utakon, hidakon, gátakon stb.*Kulcsszavak*

	ESA 79	ESA 95
Értékcsökkenés	403	6.03

A változás ismertetése

Az ESA 79 szerint az értékcsökkenést minden reprodukálható állóeszközre ki kell számítani a kollektív használatú meghatározatlan élettartamú termelőeszközök (utak, hidak stb.) kivételével.

Az ESA 95 előírja, hogy az értékcsökkenést az összes állóeszközre ki kell számítani (az állatok kivételével).

Egyértelmű tehát, hogy az értékcsökkenés köre az ESA 95-ben kibővül az utakkal, hidakkal stb.

A változás következményei

A **termelési oldalról való megközelítésnél** nő a kibocsátás és a hozzáadott érték, mivel az értékcsökkenési költségösszetevő a nem a piaci szolgáltatások előállításának értékelésénél nő.

A **felhasználási oldalról való megközelítésnél** az államháztartás kollektív fogyasztása a többlet-értékcsökkenéssel nő.

A **jövedelmi oldalról való megközelítésnél** a bruttó működési eredmény a többlet-értékcsökkenésnek megfelelő összeggel nő.

mivel a **GDP-ről a GNP-re történő áttérésre** semmi sem gyakorol hatást, a GNP-re gyakorolt hatás azonos a GDP-re gyakorolt hatással, amely viszont megegyezik az értékcsökkenés növekedésével, aminek következtében előjele egyértelműen pozitív. A fentiekben abból indultak ki, hogy az utak, hidak stb. az államháztartás nem piaci termelőinek tulajdonát képezik. Ha az ilyen kollektív használatra szánt eszközök tulajdonosai inkább piaci termelők, akkor semmilyen hatás nem jelentkezik a GDP-re/GNP-re.

Számszerű példa

Feltételezve, hogy az államháztartás nem piaci ágazatai tőkeállományának részét képező utakra, hidakra, gátakra stb. 1 000 értékű tőkefelhasználást számítanak.

Elszámolási mód az egyszerűsített nemzeti számlákon: változások az ESA 79 szabályai szerinti elszámolási módhoz képest.

Termékek és szolgáltatások számlája

Források		Felhasználások	
P10	+ 1 000	P3B	+ 1 000

Termelési számla		Jövedelmek keletkezése számla		Jövedelmek elosztása számla	
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források
N1	+ 1 000	N2	+ 1 000	N3	+ 1 000
	P10		N1		N2
	+ 1 000		+ 1 000		+ 1 000

Jövedelemfelhasználási számla		Tőkeszámla		Külföldszámla	
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források
P3A	+ 1 000	N5	+0		N5
N4	+0		N4		+0
	N3		+0		
	+ 1 000				

12. Állami engedélyek és illetékek*Kulcsszavak*

	ESA 79	ESA 95
Adók	417.3, 496	4.23 e), 4.80 d)
Szolgáltatások		3.71 e), 3.76 h), 4.79 d)

A változás ismertetése

Meg kell különböztetni egymástól egyrészt a vállalkozás által olyan vállalkozási engedélyekért történő fizetést, amelyeket folyó termelőfelhasználásként a piaci termelők és esetleg a nem piaci termelők alkalmaznak, másrészt a háztartások által fogyasztói minőségükben megszerzett olyan engedélyekért történő fizetést, mint például az útlevel kiállításáért és a vezetői jogosítványért fizetett díj és vizsgadíj.

A termelőegységek tekintetében az ESA 95 a kifizetések szűkebb körére korlátozza az állami engedélyekért történő fizetést és az illetékek számbavételét az egyéb termelési adók között, mint az ESA 79. Ha az állam az engedély megadása előtt megvizsgálja a használt berendezések megfelelőségét vagy biztonságát, az alkalmazottak szakmai végzettségét, a gyártott áruk vagy szolgáltatások minőségét vagy szabványosságát, akkor a kifizetéseket szolgáltatások megvásárlásának tekintik (kivéve, ha a felszámított összegek nagysága egyáltalán nem áll arányban az elvégzett vizsgálatok költségeivel).

A háztartásokra az ESA 95 szerint hasonló szabály vonatkozik, amelynek értelmében számos engedélyért történő kifizetés nem számít bele a jövedelmi és vagyonadóba, hanem állami szolgáltatások megvásárlásának számít.

A változás következményei

Az egyes állami engedélyekért fizetett díjak értékelésében bekövetkezett változás oda vezethet, hogy számos állami tulajdonban lévő termelési egységet nem piaci termelőből piaci termelővé sorolnak át. Következik annak ismertetése, hogy milyen hatása van annak, ha egy olyan egység bevételeit, amely továbbra is nem piaci termelő, a továbbiakban nem adóként stb., hanem szolgáltatásokért történő fizetésként mutatják ki. A termelők piaci termelőkből nem piaci termelőkké vagy nem piaci termelőkből piaci termelőkké történő átsorolását a 2.19 pontban mutatják be.

A **termelési oldalról való megközelítésnél** a termelési érték változatlan marad, mivel a nem piaci termelők termelését a költségek aggregátumaként értékelik. A folyó termelőfelhasználás nő a díjak összegével, azaz az állami engedélyekért fizetett díjak azon részével, amelyet a termelők fizetnek, amelyeket most már nem „egyéb termelési adóként (R222)”, hanem folyó termelőfelhasználásként vesznek számba. A hozzáadott érték ennek megfelelően csökken.

A **felhasználási oldalról való megközelítésnél** a magánháztartások végső fogyasztása azzal az összeggel nő, amelyet a háztartások fogyasztói minőségükben fizetnek az engedélyekért, és amelyet most már nem „folyó jövedelmi- és vagyonadóként”, hanem szolgáltatások vásárlásaként könyvelnek. Az államháztartás kollektív fogyasztása az eladásoknál bejegyzett növekedéssel csökken. A háztartásokat segítő állami nonprofit szervezetek kollektív fogyasztása ezzel szemben nő, mert a nem piaci termelőknek adott esetben be kell fizetniük néhány illetéket, ami által nő a folyó termelőfelhasználás, de ezt ellensúlyozza a termelési adók csökkenése. Az export és import olyan mértékben nő, amilyen nagyságrendben a rezidensek az engedélyekért külföldi közigazgatási szerveknek vagy nem rezidensek a hazai közigazgatási szerveknek díjat fizetnek.

A **jövedelmi oldalról való megközelítésnél** a termelési adók (R222) ugyanakkorra összeggel csökkennek, mint a hozzáadott érték.

Mindent egybevéve a GDP-re gyakorolt hatás előjele kétségtelenül negatív, tekintettel arra, hogy az engedélyekért fizetett díjak egy része folyó termelőfelhasználásnak minősül. Mivel semmilyen hatás nem jár **a GDP-ről a GNP-re történő áttéréssel**, a GNP-re gyakorolt hatás megegyezik a GDP-re gyakorolt hatással.

Számszerű példa

Feltételezve, hogy az 1 000 értékű díjat már nem adóként stb., hanem az állam nem piaci termelőinek értékesítéseként mutatják ki. Ebből az összegből 500 magánháztartások által fogyasztói minőségükben fizetett díj, amelyet korábban az R69-tételnél számoltak el, a fennmaradó 500 pedig olyan termelők által fizetett díj, amelyet korábban R222-ként könyveltek el. Ilyen díjat nem kell fizetniük az állam nem piaci termelőinek és a magánszervezeteknek.

Elszámolási mód az egyszerűsített nemzeti számlákon: változások az ESA 79 szabályai szerinti elszámolási módhoz képest.

Termékek és szolgáltatások számlája

Források	Felhasználások
	P20 +500
	P3B -500

Termelési számla		Jövedelmek keletkezése számla		Jövedelmek elosztása számla	
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források
P20 +500		R20 -500	N1 -500		N2 +0
N1 -500		N2 +0		N3 -500	R20 -500

Jövedelemfelhasználási számla		Tőkeszámla		Külföldszámla	
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források
P3A -500	N3 -500	N5 +0	N4 +0		N5 +0
N4 +0					

13. Saját végső felhasználásra történő kibocsátás és az önkéntes tevékenység kibocsátásának értékelése*Kulcsszavak*

	ESA 79	ESA 95
A termelés határa	306	3.08
A kibocsátás értékelése	315, 628	3.49, 3.52

A változás ismertetése

Ehhez a tételhez két változás tartozik.

Az első fogalmi változás abban áll, hogy a saját végső felhasználási célú termelés értékelésénél lehetőség szerint valamennyi nettó működési eredményt elszámolnak. Az ESA 79 szerint ilyen működési eredményt nem elszámolni.

A másik változás az állóeszközök önkéntes tevékenységgel történő létrehozását érinti. Az ESA 95 előírja, hogy a felhasznált munka értékének becslését (a foglalkoztatásnak megfelelően fizetett munkaerő költségeinek becslése alapján) be kell vonni a termelés értékének becslésébe. Az ESA 79 ilyen követelményt nem támaszt.

A változás következményei

A **termelési oldalról való megközelítésnél** a piaci termelők kibocsátása és hozzáadott értéke a saját felhasználási célú termelés értékével nő, amely abból adódik, hogy a saját termelést nem a költségek aggregátumaként, hanem alapáron értékelik. Ezenkívül a kibocsátás és a hozzáadott érték a kommunális építési tevékenység keretében igénybevett fizetetlen munkateljesítmény értékének összegével nő, amely korábban az ESA 79 szerint ki volt zárva.

A **felhasználási oldalról való megközelítésnél** mind a háztartások végső fogyasztása, mind a bruttó állóeszköz-felhalmozás nő (ez utóbbi mindkét fogalmi változás eredménye). Az államháztartás és a magán nonprofit intézmények végső fogyasztása csökken a saját felhasználási célú beruházások esetén.

A **jövedelmi oldalról való megközelítésnél** a munkavállalói jövedelem annyiban nő, amennyiben a saját felhasználási célú kibocsátás természetbeni munkavállalói jövedelmet jelent. Sőt a piaci termelők bruttó működési eredménye a saját felhasználási célú kibocsátás azon részének megfelelően nő, amelyet a háztartások önfogyasztásként (kivéve a természetbeni munkavállalói jövedelem), és bruttó állóeszköz-felhalmozásként használnak fel. Ami az önkéntes tevékenységből származó kibocsátást illeti, a működési eredmény (vegyes jövedelem) az igénybe vett fizetetlen munka értékével is nő.

A GDP-re gyakorolt hatás egyértelműen pozitív. A **GDP-ről a GNP-re történő áttérést** csak a külfölddel kapcsolatos természetbeni munkavállalói jövedelem befolyásolja, úgyhogy gyakorlati okok miatt valószínű, hogy változatlan marad. A csekély hatás miatt a GNP-re gyakorolt hatás is pozitív lesz.

Számszerű példa

Először is feltételezve, hogy a saját felhasználási célú termelés új értékelési elvei az ESA 79 szerinti értékeléssel szemben 1 000-rel történő növekedéshez vezetnek, amelyből 100 a természetbeni munkavállalói jövedelem, 400 a háztartások önfogyasztása és 500 a piaci termelők saját előállítású állóeszközeinek felhalmozása.

Elszámolási mód az egyszerűsített nemzeti számlákon: változások az ESA 79 szabályai szerinti elszámolási módhoz képest.

Termékek és szolgáltatások számlája

Források		Felhasználások	
P10	+ 1 000	P3B	+500
		P41	+500

Termelési számla		Jövedelmek keletkezése számla		Jövedelmek elosztása számla	
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források
	P10 + 1 000	R10 +100	N1 + 1 000		N2 +900
N1 + 1 000		N2 +900		N3 + 1 000	R10 +100

Jövedelemfelhasználási számla		Tőkeszámla		Külföldszámla	
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források
P3A +500	N3 + 1 000	P41 +500	N4 +500		N5 +0
N4 +500		N5 +0			

Másodsorban, pedig feltételezve, hogy az önkéntes tevékenységgel létrehozott állóeszközök tekintetében az új értékelési elvek alkalmazásában az igénybevett munka értéke 800.

Elszámolási mód az egyszerűsített nemzeti számlákon: változások az ESA 79 szabályai szerinti elszámolási módhoz képest.

Termékek és szolgáltatások számlája

Források		Felhasználások	
P10	+800	P41	+800

Termelési számla		Jövedelmek keletkezése számla		Jövedelmek elosztása számla	
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források
	P10 +800		N1 +800		N2 +800
N1 +800		N2 +800		N3 +800	

Jövedelemfelhasználási számla		Tőkeszámla		Külföldszámla	
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források
	N3 +800	P41 +800	N4 +800		N5 +0
N4 +800		N5 +0			

14. Tárgyi eszközök küszöbértéke*Kulcsszavak*

	ESA 79	ESA 95
Bruttó felhalmozás	323 d)	3.70 e)
Bruttó állóeszköz-felhalmozás	340 a)	3 108 a)

A változás ismertetése

Az ESA 79-ben a csekély értékű tartós javaknak a bruttó állóeszköz-felhalmozásba történő bevonásának küszöbértéke 1970-es árakon 100 ECU, míg ezzel szemben az ESA 1995 szerint az 1995-ös árakon a küszöb 500 ECU. Az Európai Unió minden tagállamában az új küszöb reálértéken számítva felfelé mozdulásra utal, ami a folyó termelőfelhasználásnak tekintett kisebb tárgyi eszközök beszerzésének magasabb arányához vezet.

A változás következményei

A **termelési oldalról való megközelítésnél** nő a folyó termelőfelhasználás, és ennek megfelelően csökken a hozzáadott érték a piaci termelők esetében. A piaci termeléshez kapcsolódó hozzáadott érték ezért csökken. A nem piaci termelők esetében, csökken a bruttó hozzáadott érték a kisebb értékcsökkenésnek megfelelően, amely a bruttó állóeszköz-felhalmozás csökkenésének az oka.

A **felhasználási oldalról való megközelítésben** csökkenni fog a bruttó állóeszköz-felhalmozás. Mindezen túl az állam közösségi fogyasztására kétféle egymással ellentétes előjelű hatás hat: egyrészt a nem piaci termelők folyó termelőfelhasználása ugyanazzal az összeggel nő, mint amekkora összeggel a bruttó állóeszköz-felhalmozás csökken, másrészt az értékcsökkenés csökken.

A **jövedelmi oldalról való megközelítésben** a bruttó működési eredmény akkora összeggel csökken, mint amekkora a piaci termelők hozzáadott értékének csökkenése plusz a nem piaci termelők értékcsökkenésének csökkenése.

Amint az a termelési és jövedelmi oldalról való megközelítésből kitűnik, a GDP-re gyakorolt hatás egyértelműen negatív. Mivel a *GDP-ről a GNP-re történő áttérést* nem érinti a küszöb kiigazítása, a GNP-re gyakorolt hatás megegyezik a GDP-re gyakorolt hatással.

Számszerű példa

Feltételezve, hogy a piaci termelők 900 értékű kis termelőeszköz vásárlásait a továbbiakban már nem bruttó állóeszköz-felhalmozásként veszik számba. Feltételezve továbbá, hogy a nem piaci termelők 100 értékű vásárlásait hasonlóan átsorolják, és hogy az új küszöb a nem piaci termelők értékcsökkenésének 90 értékű csökkenéséhez vezet.

Elszámolási mód az egyszerűsített nemzeti számlákon: változások az ESA 79 szabályai szerinti elszámolási módhoz képest.

Termékek és szolgáltatások számlája

Források		Felhasználások	
P10	+10	P20	+ 1 000
		P3B	+10
		P41	- 1 000

Termelési számla		Jövedelmek keletkezése számla		Jövedelmek elosztása számla	
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források
P20	+ 1 000	N1	-990	N3	-990
N1	-990	N2	-990	N2	-990

Jövedelemfelhasználási számla		Tőkeszámla		Külföldszámla		
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	
P3A	+10	P41	- 1 000		N5	+0
N4	- 1 000	N5	+0			

15. Piaci/nem piaci kritériumok

Kulcsszavak

	ESA 79	ESA 95
Piaci termelők	315	3.24
Piaci kibocsátás	305, 308	3.17
Nem piaci termelők	317	3.26
Nem piaci kibocsátás	312	3.23

A változás ismertetése

A termelőegységek piaci vagy nem piaci termelési egységként történő besorolásának szabályait teljes mértékben megváltoztatták.

Az ESA 79 szerint az egyik jegyzéken felsorolt szolgáltatások kibocsátását megállapodás szerint mindig piaci szolgáltatásnak kell tekinteni, a másik jegyzéken felsorolt szolgáltatások kibocsátását mindig nem piacinak kell tekinteni, és a harmadik listán felsorolt szolgáltatások kibocsátását akkor is piaci szolgáltatásoknak kell tekinteni, ha a termelőegység forrásai nagyrészt kibocsátása eladásából származnak.

Az ESA 95-ben egységes kritériumrendszer vonatkozik minden tevékenységre. Példaképpen az egyéb nem piaci termelőket olyan helyi szakosodott telephelyként vagy intézményi egységként kell meghatározni, amelyek kibocsátása döntő részben díjmentesen vagy gazdaságilag jelentéktelen áron történik (azaz ha a termelési költségek kevesebb mint 50 %-át fedezi az eladás).

Ennek a változásnak az a következménye, hogy egy adott termelési egységet az ESA 79 szerint piaci termelőként, míg az ESA 95 szerint ezzel szemben nem piaci termelőként sorolhatnak be vagy fordítva. Másodsorban a nem piaci kibocsátás kibocsátás értékelése az ESA 95-ben módosult (ld. 20. alul), különösen a támogatások tekintetében. A kibocsátás értékelésének módja attól függ, hogy piaci kibocsátásról vagy nem piaci kibocsátásról van-e szó.

A változás következményei

Egy olyan termelőegység esetét kell megvizsgálni, amelyet piaciból nem piaci termelőegységgé soroltak át. Az ESA 79 szabályai szerint a kérdéses termelő a megállapodás szerint piaci termelő volt tevékenységi köre alapján, míg az ESA 95 szabályai szerint az 50 %-os kritériumot kell alkalmazni tekintet nélkül a tevékenységre. Minden ellentétes irányú átsorolás ezzel egyenértékű, de ellentétes következményekkel jár.

A termelési oldalról való megközelítésnél a kibocsátás az értékesítési bevétel (plusz adott esetben a késztermékek és a befejezetlen termelés készletének változása), illetve a termelési költségek különbözetével változik. A folyó termelőfelhasználás nem változik. A hozzáadott érték változik, mivel a levezetése már nem a kibocsátás mínusz a folyó termelőfelhasználás, hanem a munkavállalói jövedelem, az értékcsökkenés és egyéb termelési adók mínusz támogatások összegzésével számítják ki. Ha a termelő nem teljesíti az ESA 95 50 %-os kritériumát, akkor a hozzáadott értékre gyakorolt hatás pozitív lesz.

A felhasználási oldalról való megközelítésben a közösségi fogyasztás akkora összeggel nő, amekkora összeggel a termelési költségek meghaladják az értékesítési bevételeket. Az összes többi alkotóelem változatlan marad.

A jövedelmi oldalról való megközelítésnél a bruttó működési eredmény változása épp olyan nagy, mint a hozzáadott érték változása mínusz a többi termelési támogatásban (R312) bekövetkező változás.

Piaci termelőből nem piaci termelővé történő átsorolásnál a GDP-re gyakorolt hatás egyértelműen pozitív. Mivel az átsorolás mindkét irányban történhet, a GDP-re gyakorolt összehatás nem határozható meg előre. Mivel a **GDP-ről** a **GNP-re történő áttérésnél** semmi nem változik, a GNP-re gyakorolt hatás azonos a GDP-re gyakorolt hatással.

Számszerű példa

Feltételezve, hogy egy állami tulajdonban lévő filmgyártó vállalatnál (megállapodás szerint piaci az ESA 79-ben) 300 az értékesítési bevétel, 200 a folyó termelőfelhasználás, 500 a munkavállalói jövedelem, 50 az értékcsökkenés és 50 a gyártással kapcsolatos egyéb adók összege. Az államtól 500 értékű veszteségének fedezetére átutalást kap, amelyet az ESA 79 szabályai szerint egyéb termelési támogatásként kezelnek. Más bevételi forrás nincs, és az előállított terméket nem exportálják. A termelőt ennek következtében az ESA 95-re történő átállás keretében piaci termelőből nem piaci termelővé sorolják át.

Elszámolási mód az egyszerűsített nemzeti számlákon: változások az ESA 79 szabályai szerinti elszámolási módhoz képest.

Termékek és szolgáltatások számlája

Források		Felhasználások	
P10	+500	P3B	+500

Termelési számla		Jövedelmek keletkezése számla		Jövedelmek elosztása számla	
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források
	P10 +500		N1 +500	R 312 -500	N2 +0
N1 +500		N2 +0	R 312 -500	N3 +500	

Jövedelemfelhasználási számla		Tőkeszámla		Külföldszámla	
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források
P3A +500	N3 +500		N4 +0		N5 +0
N4 +0		N5 +0			

16. Támogatások

Kulcsszavak

	ESA 79	ESA 95
Támogatások	421	4.30, 4.38 j)
Természetbeni társadalmi juttatások	475	4 105 e)

A változás ismertetése

Az ESA 95 követelményei két tekintetben térnek el az ESA 79 követelményeitől (amely magában foglalja az ESA 79-et a támogatások tekintetében tisztázó 93/465/EKG, Euratom bizottsági határozatot ⁽¹⁾).

Először is az ESA 95 kizárja a következőket a támogatásokból: az államháztartás kifizetései a piaci termelőknek olyan áruk vagy szolgáltatások költségeinek teljes vagy részleges fedezésére, amelyeket a piaci termelők szociális kockázatokkal vagy szükségletekkel összefüggésben közvetlenül és egyénileg bocsátanak a magánháztartások rendelkezésére, és amelyekre a háztartásoknak jogigénye van. A fent említett bizottsági határozat nem tartalmaz követelményt a szociális vonatkozásra.

Másodsorban az ESA 95 szerint az egyéb nem piaci termelők más termelési támogatásban részesülhetnek, ha ezeket a támogatásokat a piaci és nem piaci termelőkre vonatkozó szabályok szerint fizetik. A nem piaci termelők az ESA 79 szerint nem kaphattak támogatást. Ebben az esetben ez hatást gyakorol a nem piaci termelők kibocsátásának értékelésére.

A változás következményei

Elsőként venni kell azt az esetet, amikor az államháztartás a termelőknek olyan háztartások részére nyújtott szolgáltatások után fizet, amelyek nem teljesítik az ESA 95 szociális kritériumát, és az ESA 79 szabályai szerint (a támogatásokról szóló bizottsági határozat magyarázata alapján) természetbeni szociális juttatásként, de az ESA 95 szerint terméktámogatásként vennének számba. Az ESA 95 kifejezetten megköveteli, hogy a fizetések mögött szociális célkitűzés, valamint személyek jogosultsága álljon, hogy ezeket ne a termelők felé történő viszonzatlan átutalásként, azaz támogatásként kezeljék. Az ESA 79-et részletező, támogatásokról szóló bizottsági határozat nem említi a szociális célkitűzést, azaz olyan kiadásokat, amelyek célja egyes kockázatok és szükségletek fedezése.

A **termelési oldalról való megközelítésnél** csökken a kibocsátás és a hozzáadott érték az ilyen módon átsorolt összeggel.

A **felhasználási oldalról való megközelítésnél** a háztartások végső fogyasztása ugyanazzal az összeggel csökken.

A **jövedelmi oldalról** való megközelítésnél a termelési támogatások a terméktámogatáshoz átsorolt összeggel nőnek.

A GDP-re és a GNP-re gyakorolt hatás egyértelműen negatív, és mennyiségében megfelel a terméktámogatáshoz átsorolt állami átutalásnak.

Számszerű példa

Feltételezve, hogy az államnak a piaci termelők felé történő, 1 000 értékű kifizetését természetbeni szociális juttatásból terméktámogatássá sorolják át.

Elszámolási mód az egyszerűsített nemzeti számlákon: változások az ESA 79 szabályai szerinti elszámolási módhoz képest.

⁽¹⁾ HL L 224., 1993.9.3., 27. o.

Termékek és szolgáltatások számlája

Források		Felhasználások	
P10	- 1 000	P3B	- 1 000

Termelési számla		Jövedelmek keletkezése számla		Jövedelmek elosztása számla			
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források		
N1	- 1 000	N2	+0	R311	+ 1 000	N2	+0
				N3	- 1 000		
	P10						
	- 1 000						
			N1				
			- 1 000				
			R311				
			+ 1 000				

Jövedelemfelhasználási számla		Tőkeszámla		Külföldszámla		
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	
P3A	- 1 000	N5	+0			
N4	+0				N5	+0
	N3					
	- 1 000					
			N4			
			+0			

Másodsorban feltételezve, hogy a háztartásokat segítő magán nonprofit intézményeknek nyújtott, 1 000 értékű állami kifizetést a továbbiakban nem folyó átutalásként, hanem egyéb termelési támogatásként könyvelik el.

A **termelési oldalról való megközelítésnél** a kibocsátás és a hozzáadott érték az így átsorolt összeggel csökken.

A **felhasználási oldalról való megközelítésnél** a háztartásokat segítő magán nonprofit intézmények végső fogyasztása ugyanakkora összeggel csökken.

A **jövedelmi oldalról való megközelítésnél** a termelési támogatás azzal az összeggel nő, amelyet most már terméktámogatásként mutatnak ki.

Elszámolási mód az egyszerűsített nemzeti számlákon: változások az ESA 79 szabályai szerinti elszámolási módhoz képest.

Termékek és szolgáltatások számlája

Források		Felhasználások	
P10	- 1 000	P3B	- 1 000

Termelési számla		Jövedelmek keletkezése számla		Jövedelmek elosztása számla			
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források		
N1	- 1 000	N2	+0	R31	+ 1 000	N2	+0
				R66	- 1 000	R66	- 1 000
				N3	- 1 000		
	P10						
	- 1 000						
			N1				
			- 1 000				
			R31				
			+ 1 000				

Jövedelemfelhasználási számla		Tőkeszámla		Külföldszámla		
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	
P3A	- 1 000	N5	+0			
N4	+0				N5	+0
	N3					
	- 1 000					
			N4			
			+0			

17. Szerzői jogok*Kulcsszavak*

	ESA 79	ESA 95
Egyéb közösségi, szociális és személyi szolgáltatások	309	3.67
Immateriális javak beszerzésének és eladásának egyenlege	340, 398	3 105 b)

A változás ismertetése

A szerzői jogi védelem alatt álló alkotások létrehozása a bruttó állóeszköz-felhalmozás részét képezi az ESA 95-ben. Az ESA 79 szerint az ilyen kibocsátás túllép a termelés határán. Az ezekhez kapcsolódó szolgáltatások, azaz az ilyen eredeti példányok engedélyezett felhasználásáért (reprodukciójáért) járó kifizetés kezelése a következő pontban található.

A változás következményei

A **termelési oldalról való megközelítésnél** a kibocsátás az előállított eredetik értékével nő. A folyó termelőfelhasználás a korábban a háztartások végső fogyasztásaként kezelt előállítási folyamat ráfordításának értékével nő. A hozzáadott érték e két tétel különbözetével változik. Az előjel nem határozható meg előre, de feltételezhető, hogy a legtöbb esetben pozitív lesz.

A **felhasználási oldalról való megközelítésnél** a bruttó állóeszköz-felhalmozás az előállított eredetik értékével nő. A háztartások végső fogyasztása a most már folyó termelőfelhasználásként besorolt ráfordításokkal csökken.

A **jövedelmi oldalról való megközelítésnél** a bruttó működési eredményben bekövetkező változás megfelel a hozzáadott értékben bekövetkezett változásnak.

Még ha a GDP-re és a GNP-re gyakorolt hatás nem is határozható meg előre, nem valószínű, hogy a folyó termelőfelhasználás növekedése túlszárnyalná a kibocsátás növekedését. Ezért abból kell kiindulni, hogy a GDP-re és a GNP-re gyakorolt hatás pozitív lesz.

Számszerű példa

Feltételezve, hogy a számviteli időszakban befejeződik az eredetik előállítása, és ezek értéke 1 000. Az előállításhoz 200 értékű folyó termelőfelhasználásra van szükség. Nincsen munkavállalói jövedelem. Továbbá feltételezve, hogy a szórakoztató, irodalmi, illetve művészeti alkotások eredeti példányait nem exportálják, vagy importálják.

Elszámolási mód az egyszerűsített nemzeti számlákon: változások az ESA 79 szabályai szerinti elszámolási módhoz képest.

Termékek és szolgáltatások számlája

Források		Felhasználások	
P10	+ 1 000	P20	+200
		P3B	-200
		P41	+ 1 000

Termelési számla		Jövedelmek keletkezése számla		Jövedelmek elosztása számla	
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források
P20	+200	N2	+800	N3	+800
N1	+800				

Jövedelemfelhasználási számla		Tőkeszámla		Külföldszámla		
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	
P3A	-200	P41	+ 1 000			
N4	+ 1 000	N5	+0		N5	+0

18. Szerzői jogi védelem alatt álló alkotások felhasználásával kapcsolatos szolgáltatások*Kulcsszavak*

	ESA 79	ESA 95
Egyéb közösségi, szociális és személyi szolgáltatások	309 b)	3.67
Tulajdonosi jövedelem	436 c)	

A változás ismertetése

Az ESA 95 szerint a szerzői jogi védelem alatt álló alkotások felhasználására vonatkozó licenccet szolgáltatások eladásaként és vásárlásaként könyvelik.

Az ESA 79-ben az ilyen fizetéseket tulajdonosi jövedelemnek tekintik.

A változás következményei

A kiadóknak rendszerint szerzői jogdíjat kell fizetni a művészek szerzői joga stb. használatának engedélyezéséért. Az ilyen szolgáltatások igénybevételét ezért túlnyomó részben folyó termelőfelhasználásként kezelik, valamint exportként és az importként. Ez utóbbira akkor kerül sor, ha nem rezidens kiadók engedélyt szereznek arra, hogy hazai művészek szerzői jogát használják, és fordítva.

A szerzői jogaikat érvényesítő művészek olykor rákényszerülnek egy közvetítő bevonására, aki nyomon követi, hogy hol adják ki a könyveket, hol játsszák le a felvételeket, és hol mutatják be a darabokat. Az ilyen ráfordításokat átsorolták a háztartások végső fogyasztásából a folyó termelőfelhasználásba. Persze az ilyen szolgáltatásokat leggyakrabban kiadók, és nem maguk a művészek vásárolják meg, és ebben az esetben ezeket már úgyis folyó termelőfelhasználásként könyvelték el.

A **termelési oldalról való megközelítésnél** a kibocsátás a szolgáltatások használati engedélyének, illetve a nem piaci termelők által vásárolt minden ilyen szolgáltatásnak az eladásával nő. A hazai kiadók folyó termelőfelhasználása ugyanazzal az összeggel nő, de levonják belőle a szerzői jogi szolgáltatások nettó exportját. Mindezen túl a művészeknél is felmerülhetnek folyó termelőfelhasználási ráfordítások a közvetítőknek (ügynököknek) történő fizetés formájában. A hozzáadott érték az ezen összegek közötti különbözettel változik. Az előjel nem határozható meg előre.

A **felhasználási oldalról való megközelítésnél** csökken a háztartások végső fogyasztása az ügynökök számára történő összes, a háztartások végső fogyasztásából a folyó termelőfelhasználási ráfordításba átsorolt fizetéssel. Továbbá a külfölddel kapcsolatos szerzői jogi kifizetéseket a továbbiakban importként és exportként kezelik. A közösségi fogyasztás olyan arányban nő, amilyen mértékben a nem piaci termelők szerzői jogi szolgáltatásokat vásárolnak.

A **jövedelmi oldalról való megközelítésnél** a bruttó üzemi eredmény változása a hozzáadott érték változását követi.

Amint az a háromféle megközelítésből jól látszik, a GDP-re gyakorolt hatás előjele előre nem állapítható meg. Ami **a GDP-ről a GNP-re történő átállást** illeti, a művészi eredetű felhasználási licenccéért történő fizetést már nem külfölddel kapcsolatos tulajdonosi jövedelemként, hanem szolgáltatások importjaként és exportjaként sorolják be, és ezért a külfölddel kapcsolatos ügyletek hatása a GNP vonatkozásában semleges. A GDP-re gyakorolt hatáshoz hasonlóan a GNP-re gyakorolt hatást sem lehet előre megállapítani.

Számszerű példa

Feltételezve, hogy a hazai kiadók a rezidens művészeknek 1 000 értékű kifizetést teljesítenek, és a művészeknél a szerzői jogok felhasználási licenccé eladásakor nem merül fel folyó termelőfelhasználási ráfordítás. Feltételezve továbbá, hogy az ilyen szolgáltatásokat 100 nagyságrendben importálják, és 300 nagyságrendben exportálják. Az import- és exportügyleteket a kiadókkal, és nem a művészekkel bonyolítják le.

Elszámolási mód az egyszerűsített nemzeti számlákon: változások az ESA 79 szabályai szerinti elszámolási módhoz képest.

Termékek és szolgáltatások számlája

	Források	Felhasználások
P10	+ 1 300	P20 + 1 100
P60	+100	P50 +300

Termelési számla		Jövedelmek keletkezése számla		Jövedelmek elosztása számla	
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források
P20 + 1 100	P10 + 1 300	N2 +200	N1 +200	R40 -100	N2 +200
N1 +200				N3 +0	R40 -300

Jövedelemfelhasználási számla		Tőkeszámla		Külföldszámla	
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források
N4 +0	N3 +0	N5 +0	N4 +0		N5 +0

19. Garázsok

Kulcsszavak

	ESA 79	ESA 95
Ingatlanszolgáltatás, bérbeadás és üzleti szolgáltatások	315 i)	3.64

A változás ismertetése

Az ESA 95 értelmében, hogy a lakástulajdonos által végső fogyasztás céljára használt garázst akkor is a lakástulajdonból származó szolgáltatások imputált kibocsátásában kell szerepeltetni, ha az a lakástól külön áll. Az ESA 79 nem tartalmaz kifejezett iránymutatásokat az ilyen garázsokra vonatkozóan. A lakásszolgáltatások becslési elveinek meghatározásáról szóló, 95/309/EK, Euratom bizottsági határozat ⁽¹⁾ pontosítja a lakások szempontjából az ESA 97-et. Előírja, hogy a tényleges és imputált lakbérek kiszámításakor csak a lakás szerves részét képező garázsokat kell figyelembe venni. Ezért különbözik a végső fogyasztásra használt és a lakásoktól különálló garázsok kezelése.

A változások következménye

A tulajdonosok által használt egyes garázsok imputált bérleti díjának a termelési szférába történő bevonása hatást gyakorol a kibocsátásra, a hozzáadott értékre, a háztartások végső fogyasztására és bruttó működési eredményre.

A **termelési oldalról való megközelítésnél** a kibocsátás nő a bevont, a tulajdonos által használt garázsok imputált bérleti díjával, míg a folyó termelőfelhasználás az ezekkel a garázsokkal kapcsolatos javítási és karbantartási költségekkel nő. A hozzáadott érték a két összeg különbözetével nő.

A **felhasználási oldalról való megközelítésnél** a háztartások végső fogyasztása a javítási és karbantartási költségekkel csökkentett imputált bérleti díjjal nő.

A **jövedelmi oldalról való megközelítésnél** a bruttó működési eredmény ugyanolyan összeggel nő, mint a hozzáadott érték.

Ha abból indulunk ki, hogy az imputált bérleti díj mindig meghaladja a javítási és karbantartási költségeket, akkor egyes garázsok kezelésének megváltozása mindig a GDP növekedéséhez vezet.

Ha a nem rezidens tulajdonosok tulajdonában lévő garázsokkal kapcsolatos tulajdonosi jövedelemre gyakorolt lehetséges közvetett hatásokat figyelmen kívül hagyják, akkor a GNP-re gyakorolt hatás megegyezik a GDP-re gyakorolt hatással.

Számszerű példa

Feltételezve, hogy egy garázs 1 000 értékű imputált bérleti díja a sajátlakásszolgáltatás kibocsátásánál kerül elszámolásra, és hogy a folyó termelőfelhasználás (működtetési költségek) értéke 50. A bevont garázsok nem állnak nem rezidensek tulajdonában, és nincsenek olyan rezidensek, akik külföldön saját használatú garázzsal rendelkeznének.

Elszámolási mód az egyszerűsített nemzeti számlákon: változások az ESA 79 szabályai szerinti elszámolási módhoz képest.

Termékek és szolgáltatások számlája

Források	Felhasználások
P10 + 1 000	P20 +50 P3B +950

Termelési számla		Jövedelmek keletkezése számla		Jövedelmek elosztása számla	
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források
P20 +50 N1 +950	P10 + 1 000	N2 +950	N1 +950	N3 +950	N2 +950

Jövedelemfelhasználási számla		Tőkeszámla		Külföldszámla	
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források
P3A +950 N4 +0	N3 +950	N5 +0	N4 +0		N5 +0

⁽¹⁾ HL L 186., 1995.8.5., 59. o.

20. Háztartások által fizetett gépjármű-nyilvántartási adók

Kulcsszavak

	ESA 79	ESA 95
Termelési és importadók	414	4.14
Gépkocsi-nyilvántartási adók	417.1	4.20 d)

A változás ismertetése

Az ESA 79 nem tartalmaz kifejezett utalásokat a háztartások által fizetett gépjármű-nyilvántartási adókra vonatkozóan. A gyártással kapcsolatos adók köre azonban a termelőegységekre kivetett egyéb adókra korlátozódott. Az ESA 79 alapértelmezése szerint, azonban a háztartások által késedelmesen fizetett gépjármű-nyilvántartási adókat általában az egyéb folyó átutalások között kell nyilvántartani.

Az ESA 95 leszögezi, hogy a gépjármű nyilvántartási adót a termékadók között kell nyilvántartani. A termékadók köre az ESA 95 szerint már nem korlátozódik a termelőegységek által fizetendő adókra.

A háztartások által fogyasztóként fizetendő gépjármű-nyilvántartási adókat átsorolták (véltetően) egyéb folyó átutalásból (R69) termékadóvá (R221).

A változás következményei

A **termelési oldalról való megközelítésnél** a kibocsátás és a hozzáadott érték termelői áron (ESA 79-es koncepció) az átsorolt összeggel nő. Az alapáras kibocsátás és a hozzáadott érték (ESA 95-ös koncepció) nem változik.

A **felhasználási oldalról** való megközelítésnél a háztartások végső fogyasztása az átsorolt gépjárműadóval nő.

A **jövedelmi oldalról** való megközelítésnél a termelési és importadók az átsorolt összeggel nőnek.

Összességében a GDP-re gyakorolt hatás egyértelműen pozitív. Mivel semmi nem gyakorol hatást a GDP-ről a GNP-re történő áttérésre, GNP-re gyakorolt hatás megegyezik a GDP-re gyakorolt hatással.

Számszerű példa

Feltételezve, hogy a fogyasztók által fizetendő 1 000 értékű gépjármű nyilvántartási adót átsorolják termékadóvá.

Elszámolási mód az egyszerűsített nemzeti számlákon: változások az ESA 79 szabályai szerinti elszámolási módhoz képest.

Termékek és szolgáltatások számlája

	Források	Felhasználások
P10	+ 1 000	P3B + 1 000

Termelési számla		Jövedelmek keletkezése számla		Jövedelmek elosztása számla	
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források
	P10 + 1 000	R221 + 1 000	N1 + 1 000		N2 +0
N1 + 1 000		N2 +0		N3 + 1 000	R221 + 1 000

Jövedelemfelhasználási számla		Tőkeszámla		Külföldszámla	
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források
P3A + 1 000	N3 + 1 000		N4 +0		N5 +0
N4 +0		N5 +0			

21. Természetbeni bérek és keresetek

Kulcsszavak

	ESA 79	ESA 95
A természetbeni bérjuttatásként kezelt munkáltatói kiadások	324 a)	3.71 b)
A természetbeni jövedelmek	330 e) 628 1. l. ábjegyzet	3.76 b)
Természetbeni bérek és keresetek	408 j), 409 a)	4.05, 4.06

A változás ismertetése

Az ESA 95 két változtatást vezet be.

Az ESA 95 a sport és szabadidős létesítményeknek az alkalmazottak, és családjaik rendelkezésére bocsátását bevonja a természetbeni bérekbe és keresetekbe, míg az ESA 79 ezeket az összegeket kifejezetten kizárta a természetbeni jövedelmekből, és helyette azt írta elő, hogy ezeket a munkaadók folyó termelőfelhasználásánál kell elkönyvelni.

Ezenkívül eltérés van a munkaadók által a munkavállalók számára rendelkezésre bocsátott saját termelésű áruk és szolgáltatások értékelésénél. Az ESA 95-ben ezeket termelői áron értékelik. Az ESA 79-ben ezeket a termelési költségek aggregátumaként értékelik (azaz a termelők nyeresége megállapodás szerint zéró).

A változás következményei

A **termelési oldalról való megközelítésnél** a kibocsátás az alkalmazottak rendelkezésére bocsátott saját termelésű termékek esetében nő (szemben a más termelőktől vásárolt termékekkel). A folyó termelőfelhasználás csökken, mivel egyes költségtételek (más termelőktől való vásárlás) már nem folyó termelőfelhasználásként, hanem végső fogyasztásként kerülnek kimutatásra. A hozzáadott érték mindkét esetben nő.

A **felhasználási oldalról való megközelítésnél** a háztartások végső fogyasztása a természetbeni jövedelmek értékének növekedésével nő.

A **jövedelmi oldalról való megközelítésnél** a munkavállalói jövedelem ugyanakkora összeggel nő, mint a háztartások végső fogyasztása.

A GDP a természetbeni bérek és keresetek növekedésével nő. **A GDP-ről a GNP-re történő áttérést** a külfölddel kapcsolatos munkavállalói jövedelemnél minden természetbeni tétel befolyásolja, úgyhogy a GNP-re gyakorolt hatás előjele előre nem meghatározott, bár gyakorlatilag biztosan pozitív lesz.

Számszerű példa

Feltételezve, hogy a munkavállalók rendelkezésére bocsátott saját termékek és szolgáltatások értéke 500-zal nő. Feltételezve továbbá, hogy 500 értékű terméket átsorolnak a folyó termelőfelhasználásból a természetbeni bérekbe és keresetekbe. A fogalmi változás nem érinti az alkalmazottak külfölddel kapcsolatos jövedelmét.

Elszámolási mód az egyszerűsített nemzeti számlákon: változások az ESA 79 szabályai szerinti elszámolási módhoz képest.

Termékek és szolgáltatások számlája

Források		Felhasználások	
P10	+500	P20	-500
		P3B	+ 1 000

Termelési számla		Jövedelmek keletkezése számla		Jövedelmek elosztása számla					
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források				
P20	-500	P10	+500	R10	+ 1 000	N1	+ 1 000	N2	+0
N1	+ 1 000			N2	+0	N3	+ 1 000	R10	+ 1 000

Jövedelemfelhasználási számla		Tőkeszámla		Külföldszámla			
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források		
P3A	+ 1 000	N3	+ 1 000	N4	+0	N5	+0
N4	+0						

22. Nem termelt immateriális javak használati engedélye*Kulcsszavak*

	ESA 79	ESA 95
Nem termelt immateriális javak	309 b)	7.43
Jogdíjak	436 c)	3.70 f)

A változás ismertetése

Az ESA 95 szerint a nem termelt immateriális javak használati engedélyének (szabadalmak, védjegyek, szerzői jogok stb.) eladását és vételét kibocsátásként, illetve fogyasztásként kell kimutatni. Az ESA 79-ben az ilyen fizetéseket tulajdonosi jövedelemként kezelik.

A változás következményei

A **termelési oldalról való megközelítésnél** a kibocsátás nő a rezidens piaci termelőknek fizetett ilyen használati díjak értékével. A folyó termelőfelhasználás nő a hazai termelők általi, a szóban forgó immateriális javak rezidens és nem rezidens tulajdonosai számára történő kifizetéssel. A hozzáadott értékre gyakorolt hatás így nem határozható meg előre.

A **felhasználási oldalról való megközelítésnél** a háztartások végső fogyasztása nő a háztartások által fogyasztói minőségben fizetett (esetleges) használati díjakkal. A kollektív fogyasztás nő a nem piaci termelők által fizetett összeggel, amelyből levonják az általuk kézhez vett jogdíjakat. Az export és az import a külfölddel kapcsolatos használati díjak összegével nő.

A **jövedelmi oldalról való megközelítésnél** a bruttó működési eredmény ugyanolyan mértékben változik, mint a hozzáadott érték.

A külfölddel kapcsolatos ügyletek miatt a GDP-re gyakorolt hatás nem határozható meg előre. A **GDP-ről a GNP-re történő áttérésnél** a külfölddel kapcsolatos tulajdonosi jövedelem csökken azokkal az összegekkel, amelyeket a szolgáltatások exportjává és importjává soroltak át. Ha a hazai végső felhasználásnak legalább egy alkotóeleme nő a fogalmi változás miatt, akkor a GNP-re gyakorolt hatás előjele pozitív lesz.

Számszerű példa

Feltételezve, hogy a rezidensek 1 000 értékű használati díjat kapnak, és 700-at fizetnek. A nem piaci termelők a használati jogra 50 jogdíjat fizetnek, és nincs bevételük. A használati engedéllyel kapcsolatos szolgáltatások exportja kerül sor 500, importja 200 értékű. A háztartásoknál, mint fogyasztóknál nem merül fel használati díj fizetése.

Elszámolási mód az egyszerűsített nemzeti számlákon: változások az ESA 79 szabályai szerinti elszámolási módhoz képest.

Termékek és szolgáltatások számlája

Források		Felhasználások	
P10	+1 050	P20	+700
P60	+200	P3B	+50
		P50	+500

Termelési számla		Jövedelmek keletkezése számla		Jövedelmek elosztása számla	
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források
P20	+700	N1	+350	R40	-200
N1	+350	N2	+350	N3	+50
				R40	-500

Jövedelemfelhasználási számla		Tőkeszámla		Külföldszámla	
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források
P3A	+50	N5	+0		
N4	+0				N5
					+0

23. Illetékek

Kulcsszavak

	ESA 79	ESA 95
Termékadók	417.2	4.20
Egyéb termelési adók	417.3, 495	4.23

A változás ismertetése

Az ESA 95 szerint az illetékeket a termékadók között kell számba venni. Az ESA 79 a termelők által fizetett illetéket a termeléshez kapcsolódó egyéb adóként (R22) kezeli. Nincsenek kifejezett utasítások a háztartások által fogyasztóként fizetett illetékekre vonatkozóan. Ellentétes utasítás hiányában az ilyen illetékeket ezért vegyes folyó átutalásként (R69) tartják nyilván.

A változás következményei

A **termelési oldalról való megközelítésnél** a kibocsátás az illetékek teljes összegével nő. A folyó termelőfelhasználás az illetékek azon részével nő, amelyet a termelők fizetnek. A hozzáadott érték az illetékek teljes összege, illetve a piaci és nem piaci termelők folyó termelőfelhasználásában szereplő illetékek különbözetével nő.

A **felhasználási oldalról való megközelítésnél** a végső háztartási fogyasztás a háztartások által fogyasztói minőségükben fizetett illetékekkel nő. A bruttó állóeszköz-felhalmozás az átutalási költségek illetékének összegével nő.

A **jövedelmi oldalról való megközelítésnél** a bruttó működési eredmény változása azonos a hozzáadott érték változásával.

A GDP-re gyakorolt hatás egyértelműen pozitív. Mivel a fogalmi **változás nem gyakorol hatást a GDP-ről a GNP-re való áttérésre**, a GNP-re gyakorolt hatás azonos a GDP-re gyakorolt hatással.

Számszerű példa

Feltételezve, hogy az 500 értékű illetéket az egyéb termelési adókból átsorolják termékadók közé, és hogy az 500 értékű egyéb folyó transfereket is átsorolják termékadóvá. A termelők által fizetett illetékekből 250 a közbelső ráfordítással és 250 a bruttó állóeszköz-felhalmozással (átutalási költségek) kapcsolatos.

Elszámolási mód az egyszerűsített nemzeti számlákon: változások az ESA 79 szabályai szerinti elszámolási módhoz képest.

Termékek és szolgáltatások számlája

Források		Felhasználások	
P10	+1 000	P20	+250
		P3B	+500
		P41	+250

Termelési számla		Jövedelmek keletkezése számla		Jövedelmek elosztása számla	
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források
P20	+250	R20	+500	N1	+750
N1	+750	N2	+250	N3	+750
				N2	+250
				R20	+500

Jövedelemfelhasználási számla		Tőkeszámla		Külföldszámla	
Felhasználások	Források	Felhasználások	Források	Felhasználások	Források
P3A	+500	P41	+250		
N4	+250	N5	+0		
				N5	+0